

AARSBERETNING
VEDKOMMENDE
NORGES FISKERIER
FOR
1898

UDGIVET AF DEPARTEMENTET FOR DET INDRE

3DIE HEFTE

1898

I. **Fiskeriinspektør Buvig**, Beretninger:

1. Om Vaarsildefisket 1898.
2. Om Torskefisket 1898.
3. Saavel Torske- som Sildefisket vedkommende.
4. Om Makrelfisket 1898.
5. Om Vintersildefisket langs Norges Sydkyst 1898—99 (Ostlandsfisket).

II. Beretninger om Forsøg paa **Drivgarnsfiske** med offentlig Bidrag:

6. Fra Nikolai Martinussen, Bø i Nordland.
7. » Bernt Nordstrand, Fører af D/S. «Falken», Vigten.
8. » L. S. Larsen, Fører af Skøite «Rakel», Aalesund.
9. » Johan O. Walderhoug, Fører af Kutter «Blooming Lily», Aalesund. (I Uddrag).

III. **Fiskeriinspektør Johnsen**:

10. Opgaver over Eksporten af Kveite og Flyndre, fra Nordlands og Tromsø Amter 1897 og 1898.
11. Beretning om hans Virksomhed i 1898. (I Uddrag).

IV. **Fiskeriinspektør Wallem**:

12. Beretning om hans Virksomhed i 1898. (I Uddrag).

KRISTIANIA

W. C. FABRITIUS & SØNNER, AKTIESELSKAB

1899.

AARSBERETNING
VEDKOMMENDE
NORGES FISKERIER
FOR
1898

UDGIVET AF DEPARTEMENTET FOR DET INDRE

3DIE HEFTE

1898

-
- I. **Fiskeriinspektør Buvig**, Beretninger:
1. Om Vaarsildefisket 1898.
 2. Om Torskefisket 1898.
 3. Saavel Torske- som Sildefisket vedkommende.
 4. Om Makrelfisket 1898.
 5. Om Vintersildefisket langs Norges Sydkyst 1898—99 (Østlandsfisket).
- II. Beretninger om Forsøg paa **Drivgarnsfiske** med offentlig Bidrag:
6. Fra Nikolai Martinussen, Bø i Nordland.
 7. » Bernt Nordstrand, Fører af D/S. «Falken», Vigten.
 8. » L. S. Larsen, Fører af Skøite «Rakel», Aalesund.
 9. » Johan O. Walderhoug, Fører af Kutter «Blooming Lily», Aalesund. (IUddrag).
- III. **Fiskeriinspektør Johnsen**:
10. Opgaver over Eksporten af Kveite og Flyndre, fra Nordlands og Tromsø Amter 1897 og 1898.
 11. Beretning om hans Virksomhed i 1898. (I Uddrag).
- IV. **Fiskeriinspektør Wallem**:
12. Beretning om hans Virksomhed i 1898. (I Uddrag).

KRISTIANIA
W. C. FABRITIUS & SØNNER, AKTIESELSKAB
1899.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

1950

PHYSICS DEPARTMENT
UNIVERSITY OF CHICAGO
CHICAGO, ILLINOIS

Fra
Fiskeriinspektøren i søndre Distrikt.

Beretning om Vaarsildefisket 1898.

Trods det uhørt langvarige Uveir i Januar og Februar iaar blev der optaget næsten ligesaameget Vaarsild dennegang som i 1897 — eller ialt henved 300 000 Maal. Desuden tvivler neppe nogen Fisker paa, at mindst det dobbelte kunde været fanget, om ikke Stemningen efter det gode Storsildefiske lige iforveien havde været saa mat, at Salterne næsten ikke turde befatte sig med Vaarsilden, hvorfor Garnfiske blev forholdsvis umuligt, — saameget beklageligere er dette, som Silden i det hele taget var sjelden fed og fin og formelig blev bedre og bedre, jo længer det led paa; takket være Englands store Forbrug af fersk Sild lønnes Arbeidet saa taalelig for Notbrugenes Vedkommende. Nu ny Handelstraktat mellem Rusland og Norge skal oprettes, og Vaarsilden utvivlsomt synes kommet igjen, er det Ønske atter blusset op blandt alle Interesserede: *Gid Rusland kunde aabnes for vor Vaarsild igjen!*

I. Garnfisket.

Stavanger og Søndre Bergenhus Amter («søndre Distrikt»).

I Begyndelsen af December 1897 saaes de første Aater vesten- og sydvestenom Utsire, og udenfor Karmøens Sydvestpynt fik man samtidig lidt Blandsild paa Garn; efterhaanden blev Aateforekomsterne hyppigere, men da man i Januar vilde til for Alvor, var Veiret saa rebelsk, at man kun kunde se til fra Land af. Fra omkring 21de Januar af saaes i nogen Tid daglig Hval for Strækningen Karmøen—Kvitingsø—Jæderens Rev, og i Løbet af de følgende 14 Dage fik man med megen Møie tilkjæmpet sig nogle Klatter i Aaterne — væsentligst mellem Urter og Ferkingstadøerne; 12te, 15de, 21de, 22de og 24de Februar fandt ogsaa Aatefiske Sted paa Sirefjorden i Strøget Røvær—Fæøen—Urter, men i det hele taget brydde man sig kun lidet om sliq Udfart, efterat Silden Mandag 7de Februar havde gjort Land ved Utsire og Kvitingsøerne.

I Tiden 8de—18de Februar var Kvittingsøerne det vigtigste Fiskevær, — her samledes efterhaanden vel 200 Baade, som trods forholdsvis meget Landligge fik adskillig Sild, men utvivlsomt havde oparbejdet det flerdobbelte Kvantum, om Veiret og navnlig Konjunkturerne havde været noget gunstigere; de faa Baade, som samtidig brugte Garn ved Utsire, helst i Norvikvaagen fik ogsaa saameget de bare vilde. For Karmøens Sydside viste Silden sig 24de Februar samt 3die og 8de Marts, men kun en ren Bagatel optoges her. Ved Røvær begyndte Garnfisket 15de Februar og stod paa i 14 Dage; det var ogsaa iaar bedst omkring den 22de («Peters Stol»), da 500 Baade endda deltog, men da man den 23de tildels kun opnaaede 1 Krone Maalet og kun øinede yderligere Prisfald, lagde mange Sildegarnene iland for denegang. Trods de elendige Priser fangedes imidlertid fremdeles endel Garnsild: omkring Fæøen i Tidsrummet 21de Februar—5te Marts, i Osnesgavlen omkring Slutningen af Februar og endelig langs Slettens Inderside — udenom hele den Strækning, hvor der efterhaanden stængtes — i de sidste 4 Uger før Jevndøgnet.

For Strækningen Ramsholmerne—Brandesund stod der allerede midt i Februar meget Hval og Fugl, men først 3die Marts begyndte Fiske ved Rødholmerne og samtidig fornammes Silden langs Sydsiden af selve Espevær, omkring hvilket Vær saavel som omkring Bømmeløens søndre Del, mellem Bømmelhavn og Nøklingsvaagen, saa ialt omkring 100 Garnbaade holdt paa til Udgangen af Marts; omkring 21de Marts fornammes ogsaa Silden omkring Hisken. Torskefangstredskaber, som 18de Marts trakkes i Nærheden af Brandesund, var overgydte af Silderogn; 21de Marts begyndte i Sund lidt Garnfiske, som varede til Begyndelsen af April, — dette Fiske foregik helst omkring Glesvær. Nordenfor sidstnævnte Vær fandt intet nævneværdigt Vaarsildefiske Sted ivinter.

For de forskellige Vær i Distriktet fordelte Garnsildefangsten sig saaledes:

Omkring Utsire optoges ialt 1 375 Maal = Kr. 10 290,00 (100 Maal var fanget i Aater).

Omkring Kvittingsøerne optoges ialt 7 250 Maal = Kr. 26 600,00.

Udenfor Karmøens Syd- og Vestside optoges ialt 1 850 Maal = Kr. 10 825,00 (1 350 Maal var fanget i Aater).

Udenfor Karmøens Nordside optoges ialt 2 750 Maal = Kr. 8 115,00.

Omkring Fæøen optoges ialt 10 200 Maal = Kr. 12 725,00 (975 Maal var fanget i Aater).

Omkring Røvær optoges ialt 28 775 Maal = Kr. 62 225,00 (2 975 Maal var fanget i Aater).

Langs Slettens Inderside optoges ialt 12 000 Maal = Kr. 25 000,00.

I Finnaas optoges ialt 9 500 Maal = Kr. 11 000,00.

I Sund—Lindaas optoges ialt 1 300 Maal = Kr. 1 500,00 (100 Maal var fanget i Aater).

For Maaltønden, hvori der efterhaanden gik 500—775 Sild, varierede Prisen mellem 8 Kroner og 75 Øre.

I Nordre Bergenhus («nordre Distrikt»)

har i de senere Aar Vaarsilden i Regelen først indfundet sig ved Februar Maanedes Udgang, — iaar var den under Frøiskjærene 21de Februar og havde kanske endda tidligere været fornummet, om Veiret havde tilladt Forsøg; den 23de Februar tog man ogsaa smaat fat ved Hovden og den derpaa følgende Dag udenfor Batalden—Kinn. I Fisket for Trøien og Hovden tog kun Hjemmefolk Del, og da Silden allerede ved Februar Maanedes Udgang havde gjort fra sig her, var der ikke synderlig udrettet; omkring Kinn—Sverslignerne derimod var efter et Par Dages Forløb vel 150 Garnbaade i Virksomhed, og da Fisket, som varede til og med 9de Marts, i Slutningen af Februar og de Par første Dage af Marts var meget godt, blev Størsteparten — omtrent $\frac{2}{3}$ — af det i nordre Distrikt ivaares optagne Garnsildekquantum fanget her. Ved Askroven lod Silden sig saavidt merke, før den 7de Marts stødte til Rygstenen, hvor man 8de, 9de og 11te Marts gjorde god Fangst; den 12te havde man Fornemmelse ved Molvær, og den følgende Uge fik man ogsaa lidt ved Smelvær—Hindø. Den 22de Marts stod Silden under Haastenen, hvor endel Baade den følgende Dag fiskede ganske bra, og 24de og 25de gjorde den ogsaa Landgang ved Bueland og Værø; trods Kjøbermangel var henved 100 Garnbaade isving ved disse Vær, og saaledes fik Fjorddistrikterne en ikke saa ringe Forsyning herfra heller, omend Silden — som vanligt — gjorde kort Proces i dette Strøg.

Bortset fra nogle faa Maal, som 8de Marts optoges omkring Kløvningen (udenfor Vaagsvaag), blev der andetsteds i nordre Distrikt intet Vaarsildefiske af dennegang.

Prisen for Garnsilden, hvoraf der gik 520—575 i Maaltønden, varierede mellem Kr. 2 og Kr. 2,75.

II. Notfisket.

Hvor der stængtes, Antal Stæng.		Naar Laasene		Den bergede Notsilds		Priser (pr. Maal)				
		sattes.	tømtes.	Mængde i Maal.	Kvalitet (Antal Sild i Maaltønden).	høieste.	laveste.	gjennemsnitlige.		
Søndre Distrikt.	Utsire:	Norvikvaagen, 7	7/2	10—22 2	6 250	ca. 600	8,00	8,00	8,00	
		Sørvaagen, 3	11/2	18/2—13/4	1 130	ca. 590	10,00	-	8,80	
		Norvikvaagen, 1	11/2	16/2	620	ca. 600	8,00	7,00	7,25	
		Skudenes ved								
		Vikeholmerne, 4	24—25 2	15/3	1 100	775	5,00	2,00	3,00	
	Fæøen:	Vestre Havn, 2	3/2	5/2	500	ca. 600	8,00	8,00	8,00	
		Sørøens Sydside, 1	10/2	11/2	300		7,00	7,00	7,00	
		Omkring Været, 27	23—25 2	28/2—12/5	28 050	600—730	10,00	4,00	5,30	
		Langøen (udenfor Torvestad Kirke), 1	25/2	5/3	1 150	650	5,50	5,00	5,20	
		Røvær—Bjørkevær, 25		18—23 2	19/2—23/3	18 200	600—740	6,00	3,00	4,82
	Sletten:	Vormedal	10	19—25 2	25/2—12/4	10 350	590	6,50	2,00	4,44
			35	2—11 3	4/3—23/4	61 250	725	8,00	1,25	-
		Eltrevaag	1	23/4 7—19	23/3	100		2,00	2,00	2,00
	Finnaas:	Espevær, 19	3 8—17	7/3—23/4	23 350	650—751	8,00	1,50	3,62	
		Kallevaag—Vikefjorden, 10	3 10—15	11/3—23/4	10 500	725—800	-	1,25	-	
		Bømmelhavn, 5	3 17—19	35/4	4 000	650—750	4,00	3,00	3,50	
		Nordørne, 5	3 22—25	3	6 375	750—850	3,00	1,50	2,00	
		Lyngørne, 1 Mil nordenom Espevær, 2	3 22—25	3	375	740	1,75	-	1,70	
		Nautøen, 1/2 Mil søndenom Hisken, 1	26/3 26/3	26/3	400	725	1,50	-	1,50	
	Sund:	<p>20de Marts stængtes lidt ved Kleppestø, Store—Sotras Sydostpynt, og i Lobet af vel 14 Dage herefter kastedes der jevnlige: omkring Stolmesundet, i Bakkesundet, i og omkring Haakalsund, ved Toftens Vestside, Glesvær, Golten og i Tellevaagen — ialt vel et Snes Laase, hver paa 50 à 800 Maal, hvorved ialt fangedes en 6 000 Maal à 2—3 eller for ialt 13 580 Kroner; først i Mai havde man oppe denne Sild, hvoraf der gik 650—800 i Maaltønden. (Sidst i Mai fangedes ligeledes omtrent 3 000 Maal temmelig mager Sild af Størrelse som «Kristianiasild», Pris 3—5 Kroner).</p>								
		Stavanger Amt: 100 000 Maal = Kr. 496 025,00								
		Søndre Bergenhus: 80 000 » = » 302 439,00								

	Naar Laasene		Den bergede Notsilds		Priser (pr. Maal)				
	sattes.	tømtes.	Mængde i Maal.	Kvalitet (Antal Sild i Maaltønden).	høieste.	laveste.	gjennemsnitlige.		
Naar der stængtes, Antal Stæng.									
Askvold:	24de og 25de Marts sattes ved Værø flere Laase, som først 4de Mai endelig var tømte, — ligeledes stængtes der 26de Marts endel ved Bueland, som optoges i Dagene 2den—6te April; saaledes fangedes ialt henholdsvis 6 250 og 1 250 Maal, Kvalitet 450—600, Pris 4,50—2,50—3,07 Kroner.								
Nordre Distrikt.	Kinn-Batalden:	Kinns Østside, 4	$\frac{28}{2}-\frac{2}{3}$	$\frac{10-30}{3}$	4 500	530—570	6,50	4,00	5,20
		Sandørne, 3	$\frac{5}{3}$	$\frac{11-25}{3}$	4 650				
		Lille-Bataldens Nordside, 1	$\frac{9}{3}$	$\frac{2\frac{1}{3}}{3}$	250				
	Hovden:	Kvanhovden, 1	$\frac{22}{2}$	$\frac{19}{3}$	1 825	4,50	4,50	4,50	
		Kvalviken, 1	$\frac{23}{2}$	$\frac{5}{3}$	175	4,00	4,00	4,00	
	Bremannger:	Havrø, 3	21—23	18—26	2 240	520—580	5,00	-	4,60
		2	3						
Gaasøen, 2		26—28	4—7	1 360	-	5,20	-	4,65	
		2	3						
Norde-Bergenhus:		22 500 Maal = Kr. 102 500,00							

Ialt, inden 15de Mai: 202 500 Maal = Kr. 900 964,00

Anmerkning: Under orkanagtige Byger tabtes den 16de Februar Størsteparten af den paa Norvikvaagen (Utsire) stængte Sild og alt den 11te Februar i Østmarken stængte, hvorhos Nøterne sterkt beskadigedes. Stormen Natten til 27de Februar tilintetgjorde 4 større Laase ved Fæøens Vestside samt endel Stæng ved Røvær og Bjørkevær. 7de Marts mistedes — formedelst sterk Strøm — endel Notsild ved Espevær. Endelig tabtes for Storms Skyld den 12te Marts en hel Del Laasesild omkring Kinn. — Som yderligere Bevis for, at der ogsaa med Nøter kunde været fanget meget mer end skeet iaar, kan anføres, at alle Nøter ved Utsire, Værø og Bueland allerede var i Sjøen, mens Sildeindsig der endnu fandt Sted; og den 6te Marts var der Tusener og atter Tusener Maal Sild under Fastlandet ved Sletten, som hverken Nøt- eller Garnbrug ænsede.

Af foranstaaende og Opsynets Iagttagelser forøvrigt fremgaar følgende:

Opgave over Fangstens Størrelse ved hver Uges Slutning og dens Tilgodegjørelse.

Inden	Kvantum (i Maal) $\frac{\text{Garnsild}}{\text{Notsild}}$ Værdi (i Kroner).								$\frac{\text{Garnsild}}{\text{Notsild}}$				
	Stavanger.		Søndre Bergenhus.		Nordre Bergenhus.		Ialt.		Middelpri. .	Til Export.			Til Hjemme- forbrug.
										Saltet.*)	Røget.	Fersk.	
6/2	1 050	8 200,00	25	100,00			1 075	8 300,00	7,72	250		500	325
	500	4 000,00					500	4 000,00	8,00			500	
13/2	7 000	36 550,00	25	100,00			7 025	36 650,00	5,22	500	500	2 250	3 775
	5 500	29 000,00					5 500	29 000,00	5,27			5 250	250
20/2	17 960	68 265,00	40	125,00			18 000	68 390,00	3,80	1 000	2 000	6 500	8 500
	8 000	41 000,00					8 000	41 000,00	5,13			7 500	500
27/2	50 250	124 835,00	1 750	3 440,00	3 000	7 500,00	55 000	135 775,00	2,47	22 500	4 000	7 000	21 500
	20 000	100 000,00	7 000	28 000,00	500	2 125,00	27 500	130 125,00	4,73		1 000	25 500	1 000
6/3	56 750	140 780,00	5 750	12 140,00	7 500	18 750,00	70 000	171 670,00	2,45	30 000	5 500	7 500	27 000
	36 000	175 000,00	12 000	47 000,00	2 000	8 400,00	50 000	230 400,00	4,61		1 000	47 500	1 500
13/3	57 500	142 280,00	10 000	17 640,00	12 500	30 625,00	80 000	190 545,00	2,38	33 500	5 500	11 500	29 500
	45 000	218 000,00	20 000	75 000,00	5 000	21 000,00	70 000	314 000,00	4,49		1 500	66 000	2 500
26/3	57 500	142 280,00	14 500	22 640,00	13 000	31 850,00	85 000	196 770,00	2,31	35 000	5 500	14 500	30 000
	54 000	260 000,00	29 000	110 000,00	12 000	50 000,00	95 000	420 000,00	4,42	7 500	2 000	83 000	2 500
27/3	57 500	142 280,00	16 250	24 650,00	14 250	34 400,00	88 000	201 330,00	2,29	37 500	5 500	14 500	30 500
	65 000	300 000,00	39 750	150 000,00	15 250	65 000,00	120 000	515 000,00	4,29	17 500	2 000	98 000	2 500
3/4	57 500	142 280,00	17 500	26 000,00	15 000	36 000,00	90 000	204 280,00	2,27	37 500	5 500	15 000	32 000
	84 000	400 000,00	50 000	185 000,00	16 000	70 000,00	150 000	655 000,00	4,37	30 000	2 000	112 500	5 500
15/5	57 500	142 280,00	17 500	26 000,00	15 000	36 000,00	90 000	204 280,00	2,27	37 500	5 500	15 000	32 000
	100 000	496 025,00	80 000	302 439,00	22 500	102 500,00	202 500	900 964,00	4,45	37 500	2 000	150 000	13 000

*) Af de under «Saltet» opførte 75 000 Maal var de 20 000 «letsaltet».

Følgende Tabel, der bl. a. indeholder Opgave over Udførselen af Vaarsild fra Haugesund Tolldistrikt under Fisket iaar, viser i Forbindelse med foranstaaende Opgaver, at Haugesund og Vaarfisket saaatsige betinger hinanden; ved alle Tal er underforstaaet: *Maallønder*.

Inden	Indkommet til Haugesund og Omegn.	Hvad foretaget med den indkomne Sild				
		Saltet	Letsaltet	Iset	Røget	Taget til Hjemme- forbrug.
		for Export.				
$\frac{6}{2}$	ca. 450			450		
$\frac{13}{2}$	ca. 5 500			5 250	200	
$\frac{20}{2}$	ca. 10 500	300		8 750	1 200	250
$\frac{27}{2}$	ca. 50 000	19 000		25 250	2 550	3 200
$\frac{6}{3}$	ca. 80 000	24 000	1 750	43 750	3 500	7 000
$\frac{13}{3}$	ca. 105 000	25 750	3 250	60 000	3 750	12 250
$\frac{20}{3}$	ca. 130 000	27 500	10 000	70 000	3 750	18 750
$\frac{27}{3}$	ca. 155 000	27 500	10 500	91 000	3 750	22 250
$\frac{3}{4}$	ca. 175 000	27 500	10 500	106 000	3 750	27 250
$\frac{10}{4}$	ca. 185 000	27 500	10 500	112 500	3 750	30 750
$\frac{17}{4}$	ca. 200 000	27 500	10 500	125 000	3 750	33 250
$\frac{21}{4}$	ca. 210 000	27 500	10 500	132 500	3 750	35 750
$\frac{1}{5}$	ca. 215 000	27 500	10 500	137 250	3 750	36 000
$\frac{8}{5}$	ca. 218 000	27 500	10 500	139 750	4 000	36 250

Udført (exporteret)

Fersk (iset) til				Saltet til				Letsaltet til Tyskland.	Røget til England.
England.	Tyskland.	Antwer- pen.	Island.	Sverige.	Tyskland.	Rusland.	Antwer- pen.		
450									
5 250								200	
8 350	135							900	
24 250	675							1 750	
41 500	2 190	60		125			25	2 600	
56 500	3 440	60		525			25	2 925	
65 250	4 690	60		525	275	1 050	25	7 600	
84 000	6 880	60	60	750	475	1 500	25	9 750	
98 000	7 880	60	60	5 000	775	1 500	25	9 750	
104 500	7 880	60	60	6 750	975	2 000	25	9 750	
116 750	8 130	60	60	6 800	1 075	2 000	25	9 750	
123 750	8 630	60	60	9 000	1 150	3 500	25	9 750	
128 500	8 630	60	60	9 125	1 675	5 800	25	9 750	
131 000	8 630	60	60	9 500	1 675	5 800	25	9 750	

Beretning om Torskefisket 1898.

Dette Fiske, som i de nærmest foregaaende Aar havde været misligt, blev iaar, naar alt kom til alt, ganske tilfredsstillende. For en ikke uvæsentlig Del kom dette af, at Fisken iaar — mod Sædvane — ogsaa besøgte hele Kysten mellem Lindesnes og Jæderens Rev; ifølge gamle Folks Udsagn skulde der for omtrent 50 Aar siden været en lignende Foreteelse, idet man da ogsaa fik en overraskende Visit af Vaartorsken her.

Allerede i den første Uge af Marts meldtes om «ualmindelig rigt Skreifiske», — ligedan i den følgende Uge, da Gang paa Gang Smaasjægter med 1 Mand bare i Løbet af Dagen paa Pilk trak en 50 Torsk udenfor Katland, Lister, helst i 35 Favnes Dybde, mindre paa Listerfjorden, omend ogsaa her ret bra idetheletaget. Paa større Baade, hvorfra ogsaa Garn og Liner anvendtes, op til 200 Fisk om Dagen. 14de, 15de og 16de Marts lønnede ogsaa Umagen sig, men i de paafølgende 8 Dage hemmede sterk Kuling Fisket, og senere fornattes blot Fisken. Skade kun, at der var saa lidet Folk og Redskaber tilstede; ialt en 150, mest smaa Baade optog *omkring Lister* tilsammen 70 000 Torsk (200—800 pr. Baad), hvoraf endel solgtes fersk for 10 Øre pr. Kilogram, mens det meste saltedes af Fiskerne selv til Forbrug i Bygderne. I omhandlede Tidsrum fangedes her ogsaa en ikke ringe Mængde Hellefisk, Smaatorsk, Hyse og Smaasild, hvilken sidste kom vel med til Agn.

Paa Siragrunden sagdes fanget gennemsnitlig omtrent 2 000 Fisk (500 Kroner) af hver af et halvt Snes Garnbaade fra Aaensire i Løbet af en 14 Dage à 3 Uger omkring Midten af Marts; hele Maaneden igjennem fik derhos omtrent 20 Linebaade fra Hitterøen en 1 000 à 1 200 Fisk hver paa denne Grund. Ogsaa disse Fiskere saltede selv den største Del af Fangsten, da næsten intet Opkøb fandt Sted under Fisket.

Langs Strækningen mellem Sogndal og Ogne formerkedes Torsken sidst i Februar, og fik 200 Baade med Garn, Liner og Snører i Marts ialt 100 000 Fisk, hvoraf de 60 000 saltedes til Klipfisk, 10 000 sendtes i Is til Kristiania, og Resten toges til Hjemmeforbrug. Her skal tilføies, at der senhøstes ifjor og tildels ogsaa ivaares udenfor vor Sydvestkyst var en Masse Ufisk — tildels, som man mente, veritabel Graahai, som ikke alene spolerede en hel Del Redskaber, men endog var saa nærgaaende, at flere næsten ikke vovede sig paa Sjøen med Baad i nogen Tid; noget saadant vidstes ikke tidligere oplevet.

Udenfor selve Jæderen fornåm man vel Torsken søndenom Revet ogsaa, men noget synderligt blev det der ikke af; omkring Lille-Feistenen

og paa Flakket mellem denne Holme og Kjør derimod fik en 150 Baade ivinter — mest i Marts — tilsammen omtrent 25000 Torsk, hvis Middelprijs blev 22,5 Øre; Størsteparten heraf saltedes til Klipfisk, endel opkjøbtes til Hermetik-Fabrikerne i Stavanger, og lidt tog Fiskerne selv til Husbrug.

Af det saaledes ilandbragte Parti — henved 250 000 Torsk — skulde mindst Halvparten været «ægte Skrei».

Om Fisket for den nordre Del af Stavanger Amt og det bergenshusiske hidsættes følgende:

1. Stavanger Amt.

I de sidste 3 Uger før Julen 1897 fangedes lidt «Klub» langs Karmøens Vestside — helst udenom Aakrehavn; det Ruskeveir, som indtraadte med Julen, afbrød dette Fiske, og da Silden kom, foretrak Fiskeren den for Krogen indtil videre.

I Ugen 6te—12te Februar sattes Prøveliner omkring Ferkingstadøerne, hvor en Baad paa 2 Nætter fik tilsammen 300 Torsk og vel saa meget Sei, og udenfor Røvær; formedelst Uveiret kunde det meste af disse Redskaber først mange Dage senere trækkes. Sidst i Ugen havde man god Fornemmelse paa Garn i Norvikvaagen (Utsire), men Haaen havde ogsaa huseret saa slemt med disse Redskaber, at der neppe heraf blev noget tilovers for Vedkommende.

I Ugen 13de—19de Februar uafslædig Landligge for Torskefiskerne. I de følgende 8 Dage havde man god Fornemmelse baade paa Garn og Liner langs Karmøens Syd- og Vestside, omkring Utsire samt mellem Urter og Fæøen—Røvær; den 23de Februar, netop som Garnfiskerne fandt at maatte slutte med Silden, havde man allerede den glade Bevidsthed, at der var Fisketyngde under Land, og omkring Marts Maanedes Begyndelse var Fisket sogar meget godt — helst vestenom Karmøen, man begyndte nu ogsaa at faa Fiskeren mellem Fæøen—Røvær og Fastlandet indenfor.

I Ugen 6te—12te Marts befandtes Fiskeren magrere og dens Rogn løsere end tidligere; Fangsten for Garnmanden aftog, men blev til Gjenæld noget bedre for Linebrugerne, — Strøget vestenom Karmøen var fremdeles det bedste Fangstfelt. Foruden Torsk fangedes — navnlig omkring Urter — endel Lange, Brosme og Kveite. Noget nær ligedan artede Fisket sig i den følgende Uge, da ogsaa Dagliner med tilfredsstillende Resultat anvendtes; Fiskeren seg nærmere ind under Røvær, og Fangsten saavel her som paa Sletten var daglig saapas, at flere og flere

Folk tog fat. Fisken blev imidlertid mindre og magrere, mens først i Marts 100 Torsk veiede 300, veiede det samme Antal nu kun 260 kg.

Først i Ugen 20de--26de Marts Trækning af overstaaede Redskaber, forøvrigt — trods Kuling tildels — idetheletaget ganske god Fangst fremdeles; sidst i Ugen begyndte dog Fisken at fjerne sig fra Land, og Garnfisket tog slut. I den følgende Uge tog Fangsten kjendelig af Dag for Dag, og paa Grund af strid Strøm sammenvikledes og tabtes en hel Del Liner; den ene efter den anden lagde derfor op, og efter Paasken forsøgte neppe nogen mer efter Skreien for denne Gang.

Rogn- og Leverholdighed: Sidst i Februar gav 375 à 400 Torsk 1 Hektoliter Rogn, midt i Marts maatte der 500 à 800 Fisk dertil, og 20de Marts havde Fisken gydt; Leverholdigheden var paa de samme Tids-punkter henholdsvis 400, 400—500 og 500.

Priserne paa Værene stillede sig saaledes: For Fisken rund 28—18 Øre med 22 Øre som Middelpriis, for 100 Hoveder og Rygger 40—30 Øre, for Rogn — i Begyndelsen 8,60, midt i Marts 12 og sidst i Marts 18 Kroner pr. Hektoliter, og for Lever ligeledes 10—12 Kroner.

Resultatet af Fisket vil nærmere erfares af følgende Tabel:

Fiskepartiet (Antal Fisk).				Saltet til Klipfisk.	Til Forbrug i Landet.	Leverpartiet.			Rogn- partiet.
Inden.	Fra Strøget sønden- og vestenom Karm- øen.	Fra Utsire, Urter— Fæøen og Røvær samt Sletten.	Hele Distriktet.			Hele.	«Satte».	Damp- medicin- tran.	
²⁷ / ₂	45 000	40 000	85 000	Ialt 600 000	Ialt 200 000	1 700 Hektoliter.	875 Hektoliter.	325 Hektoliter.	1 000 Hektoliter.
⁶ / ₃	200 000	90 000	290 000						
¹³ / ₃	325 000	125 000	450 000						
²⁰ / ₃	430 000	170 000	600 000						
²⁷ / ₃	537 500	217 500	755 000						
³ / ₄	557 500	227 500	785 000						
¹⁰ / ₄	570 000	230 000	800 000						

Hvormeget Sei der opfiskedes sammen med Torsken kan ikke opgives, men det var ialfald ikke ubetydeligt.

2. Søndre Bergenhus.

Udenfor Solsvik—Fedje fornammes Skreien omkring Midten af Januar, og først i Februar viste det sig at være adskillig Fisk fore langs hele den ytre Skjærgaard; men for Uveirets Skyld kom man først over Midten af Februar igang med ordentlige Forsøg. Efter Forløbet af den første Uge i Marts, mens Fisken endnu var fyldig og idetheletaget meget pen, indskrænkede pludselig Fangsten sig til svage Fornemmelser bare, og man troede, at den allerede fuldstændig havde forladt Kysten, da den omkring 20de Marts atter bed paa; i Dagene 22de—25de Marts fiskedes meget godt og man udrettede daglig noget, indtil Fisken i Paasken tog tilhavs igjen. Foruden over Uveir klagedes der tildels over Mangel paa Agn, hvormed «Byfiskerne» (Førseilerne af fersk Fisk fra Værene til Bergen) i Regelen maatte forsyne Fiskerne paa Strækningen Sotra—Fedje. I Slutningen af Marts og Begyndelsen af April brugtes delvis Liner ogsaa paa Fangstfeltet nordenom Selbjørnsfjorden, — forøvrigt benyttede man blot Snører her; søndenfor nævnte Fjord brugtes hele Tiden begge disse Slags Redskaber samt — allersydligst — Garn. Først i Marts var *Rognholdigheden* 550 og *Leverholdigheden* 400 omtrent, — ved Jevndøgn var Fisken paa det nærmeste klar med Gydningen. Paa Værene varierede *Prisen* for Fisken rund mellem 25 og 20 Øre med 21 Øre som Middelpris; da der i Distriktet fiskede 3 500 Mand (1 127 Baade), skulde Mansloten altsaa blevet Kr. 10,50.

Følgende Tabel indeholder nærmere Redegjørelse for Fiskets Gang og Udbytte:

Inden	Fiskepartiet (Antal Fisk).								Saltet til Klip- fisk.	Til Forbrug i Landet.	Leverpartiet.			Rognpartiet.
	Sveen.	Finnaas.	Fitje.	Sund.	Fjeld.	Turø— Hennø.	Fedje.	Hele Di- striktet.			Hele.	«Satte».	Damp- medicin- tran.	
²⁷ / ₂	1 000	10 000	5 000	17 500	10 000	30 000	16 500	90 000	Ialt 250 000.	Ialt 100 000.	775 Hektoliter.	400 Hektoliter.	150 Hektoliter.	400 Hektoliter.
⁶ / ₃	2 000	22 000	8 000	30 000	18 000	55 000	25 000	160 000						
¹³ / ₃	2 250	28 250	9 000	35 000	22 000	62 500	28 500	187 500						
²⁰ / ₃	2 500	32 000	10 000	37 500	24 000	65 000	29 000	200 000						
²⁷ / ₃	5 500	46 000	12 500	45 000	29 000	75 000	32 000	245 000						
³ / ₄	13 000	53 000	18 500	58 000	42 500	95 000	40 000	320 000						
¹⁰ / ₄	15 000	55 000	20 000	65 000	50 000	100 000	45 000	350 000						

Samtidig med Torskefisket fangede man ikke ubetydelig med Sei, hvormed Torvet i Bergen især i Begyndelsen af Marts var vel forsynet, samt lidt Brosme og endel Kveite.

3. Nordre Bergenhus.

Før Ugen 20de—26de Februar var det for Uveirs Skyld endnu intet større Forsøg gjort efter Skreien, de enkelte, som af og til havde vovet sig ud, vidste dog vel, at Fisken var der; men strax i Begyndelsen af nævnte Uge kunde man berette om op til 900 Fisk paa en Dag pr. Rykbaad og paa alle Redskaber var Fangsten tilfredsstillende hele Ugen igjennem langs Strækningen Stat—Kinn. I Slutningen af Februar og Begyndelsen af Marts tiltog Fisket; Torsken var særdeles lever- og rognholdig, — 100 Fisk rund veiede 500 Kilogram. I Ugen 6te—12te Marts varierede Dagsfangsten for Rykbaadene mellem 40 og 300, for Linebaadene mellem 100 og 800 og for Garnbaadene mellem 200 og 600; den 9de og 10de maatte imidlertid alle holde sig i Havn, og heller ikke senere i Ugen fik man nordenom Bremangerøen udrettet noget. Ogsaa hele den følgende Uge gik hen under Uveir, og de forholdsvis faa, som etpar Gange var ude, trak mest overstaaede Redskaber med mer eller mindre bedærvet Fisk. I Begyndelsen af Ugen 20de—26de Marts endnu Ruskeveir, den 22de trak mange Redskaber, som havde staaet i 14 Døgn; fremdeles gjorde Garnmanden Fangst, men heldigst var nu Krogredskaberne. Sidst i Ugen, da Fangsten merkbart dalede, veiede 100 flekkede Torsk 235 Kilogram. Sidst i Marts var der de Linebaade, som kunde faa 500 Fisk i Drætten, men idetheletaget viste det sig, at Fiskets Afslutning var nær; i de første Dage af April var Kulingen for sterk igjen, og da Paasken kom, var Fisken reist.

Lever- og Rognholdighed: 360 à 575 Fisk gav 1 Hektoliter Lever; dennes Fedtholdighed viste sig at variere mellem 40 og 50 Procent. Inden Gydningen sidst i Marts var forbi, angaves Rognholdigheden til 365 à 725. *Priserne* for Fisken rund dreiede sig mellem 26 (for Garnfisk) og 17 (for Rykfisk), for Leveren beholdtes 10 à 13 Kroner Hektoliteren, for fersk Rogn 19—22 og for saltet 20—25 Kr. pr. Hektoliter, — alt paa Værene.

Ligesom for de sydligere Fangstfelter hidsættes følgende yderligere Oplysning:

Inden	Fiskepartiet (Antal Fisk).						Saltet til Klip fisk.	Til Forbrug i Landet.	Leverpartiet.			Rognpartiet.
	Kinn—Baltalden.	Kalvaag.	Bremman-gerpollen.	Vaagsvaag.	Selje nordfor Vaagsvaag.	Hele Distriktet.			Hele.	«Sattte».	Dampmedicintran.	
27/2	35 000	117 500	30 000	115 000	30 000	327 500	Ialt 1 475 000.	Ialt 105 000.	3 250 Hektoliter.	1 450 Hektoliter.	200 Hektoliter.	2 200 Hektoliter.
6/3	60 000	277 500	90 000	250 000	82 500	760 000						
13/3	90 000	400 000	145 000	305 000	90 000	1 030 000						
20/3	100 000	465 000	160 000	325 000	100 000	1 150 000						
27/3	112 500	500 000	180 000	365 000	120 000	1 277 500						
3/4	122 000	528 000	205 000	445 000	200 000	1 500 000						
10/4	125 000	540 000	215 000	475 000	225 000	1 580 000						

Naar der trods det usedvanlig langvarige Uveir iaar fiskedes saapas som skeet, skyldes dette bl. a. den Omstændighed, at Fisken — mod Sedvane i mange Aar — gik ind Frøisjøen lige til Smørhavn, hvilket nemlig gjorde det muligt ogsaa under Uveiret mellem 9de og 25de Marts, da det mestendels var umuligt at komme ud til de almindelige Fangstfelter, at faa en hel Del Fisk iland. I de sidste 40 Aar skal ikke Torsken i saapas Tyngde have søgt saa langt ind; gamle Folk vilde vide, at der i de gamle, gode Tider fiskedes saaledes borte i Frøisjøen.

Udenfor Bueland laa som sedvanligt kun nogle faa Hjemmebaade efter Torsken i Løbet af Marts; disse havde imidlertid oftere god Fornemmelse. Længere syd i nordre Vaarsilddistrikt gjordes der hellerikke synderlig Torskefangst — bedst vistnok i Strøget udenfor Skjerjehavn, hvor der i gamle Dage tildels skal være fisket bra. Ialt antoges saaledes fanget en 20 000 Torsk, derhos trak man saavel her som nordenfor adskillig Sei, alt til Hjemmeforbrug.

Af det «til Forbrug i Landet» opførte Kvantum — ialt henved 600 000 — Torsk antages omtrent Halvparten tilgodegjort af de hermetiske Fabriker i Stavanger; særlig herunder viste det samme sig at være Tilfælde med Torsken som med Silden iaar,—Fisken var overordentlig fin og fed.

Saavel Torske- som Sildefisket vedkommende.

Veiret.

Det er allerede ovenfor nævnt, at Storm og Sjø hindrede eller besværliggjorde alt Fiske før 20de Februar; Forholdene var jo isaamaade saa exceptionelle, at man maatte gaa 50 Aar tilbage i Tiden for at finde Magen.

Af de ved Utsire Fyr anstillede og egne meteorologiske Iagttagelser hidsættes forøvrigt:

I Januar havde man 2 Dage — sidst i Maaneden — Storm fra Nordvest og 6 Dage «sterk Kuling» — ellers spagere Vind, men Sjøen — fra Vest som oftest — var daglig svært urolig. Luftens Temperatur i samme Tidsrum varierede mellem $+7,6^{\circ}$ (C.) og $+1,5^{\circ}$ og Middelttemperaturen Klokken 8 om Morgenen blev $+4,88^{\circ}$; Temperaturen i Sjøens Overflade varierede ligeledes mellem $+6,8^{\circ}$ og $+5,3^{\circ}$ og Middeltallet her blev $+6,05^{\circ}$.

I Februar oplevedes 3 Stormdage — den 16de, 17de og 20de; den 16de og 17de aldeles oprørt Hav, ellers som oftest tung Sjø. Luftens Temperatur varierede mellem $+7,7^{\circ}$ og $-1,9^{\circ}$ og Overfladevandets mel-

lem $+ 6,2^{\circ}$ og $+ 4,3^{\circ}$, og de respektive Middeltemperaturer blev $+ 2,22^{\circ}$ og $+ 5,31^{\circ}$.

I Marts havdes «sterk Kuling» 3 Dage; i vel 14 Dage — omkring Midten af Maaneden — var Sjøen meget urolig. Luftens Temperatur varierede mellem $+ 5,2^{\circ}$ og $- 2,0^{\circ}$, Overfladevandets mellem $+ 5,0^{\circ}$ og $+ 3,0^{\circ}$, og Middeltemperaturerne blev $+ 2,04^{\circ}$ og $+ 4,01^{\circ}$.

I April var baade Vind og Sjø moderatere. Luftens Temperatur varierede mellem $+ 10,0^{\circ}$ og $+ 1,3^{\circ}$ med $+ 4,77^{\circ}$ som Middeltemperatur, mens de tilsvarende Tal for Overfladevandet var $+ 6,4^{\circ}$, $+ 4,4^{\circ}$ og $+ 5,12^{\circ}$.

23de December 1898.

Ærbødigt

H. L. Buwig.

Fra
Fiskeriinspektøren i søndre Distrikt.

Beretning om Makrelfisket 1898.

I. Foraarsfisket

begyndte omkring 17de Mai og afsluttedes i Begyndelsen af «Hundedagene».

Fangsten var gjennemgaaende betydeligere dennegang end de foregaaende Aar; ialt fangedes der antagelig mer end dobbelt saa meget Makrel med Garnene i 1898 som i 1897, men Priserne blev rigtignok ogsaa lavere i 1898, 10—1,50 — 3 Kroner pr. Snes, — med Nøter fangedes paa Kristiansandskanten ogsaa endel Smaaslumper. Det meste af Sommermakrellen omsattes ogsaa iaar i vore egne Byer, kun en Mindredel exporteredes til England og Tyskland.

Klager over utilstrækkelig Hensynsfuldhed fra de Fangstfeltet befarende Dampskibe hørtes fremdeles, formedelst Kollisioner med disse mistedes atter endel Redskaber.

II. Efteraarsfisket

foregik ogsaa iaar for det meste i August og September Maaneder.

Følgende Tabel viser Resultatet for dette Tidsrum af Fisket i Nordsjøen; enkelte Fartøier begyndte forresten allerede i første Halvdel af Juli at dorge derude, og saaledes fangedes ialt en 60—70 Tønder smaafaldende Makrel, som ikke er medtaget i Tabellen, hvorimod heri er medtaget Fangsten i Oktober for de faa, som da endnu holdt det gaaende.

Fangstfartøierne.						Ud.			
Hjemsted.	Antal.	Drægtighed (i Registertons).		Mandskab.		Antal Tønder pr. Fartøi.	Ialt.		Værdi paa første Haand.
							Tønder.	Kilogram.	
									Kr.
Smaalenene	3	15—63,	128	6— 7,	20	24 — 50	109	8 042	4 950, ⁰²
Jarlsberg og Larvik .	3	34—60,	134	6— 7,	19	9 — 39	65	4 785	2 937, ⁷³
Bratsberg	1		43		6	29	29	2 140	1 326, ⁸⁰
Nedenes	10	20—57,	312	6— 8,	68	3 — 38	173	12 619	7 755, ⁸⁸
Lister og Mandal . . .	17	17—60,	584	5— 8,	111	5 — 64	449	33 613	20 602, ⁸⁰
Stavanger	78	8—74,	2 967	4—10,	524	4 —105	2 450 ^{1/2}	179 208, ⁵	107 388, ⁷⁵
Søndre-Bergenhus . .	43	10—73,	1 143	4— 9,	234	2 — 50	1 058	78 449	47 274, ²³
Nordre-Bergenhus . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Romsdal	18	15—63,	529	5— 8,	121	15 ^{1/2} — 44	449 ^{1/2}	33 401	20 386, ⁰⁷
Norge	173	8—74,	5 840	4—10,	1 103	2—105	4 783	352 257, ⁵	212 622, ⁸⁸
Sverige	78	12—97,	3 355	5—12,	612	^{1/2} —115	3 018	223 404	138 608, ⁸⁶
Danmark	4	24—38,	124	6— 7,	25	9— 30	84	6 198	3 842, ⁷⁶
Ialt	255	8—97,	9 319	4—12,	1 740	^{1/2} —115	7 885	581 859, ⁵	355 074, ⁵⁰

Anmerkninger:

Fisket i Nordsjøen dreves iaar i samme Strøg som Aaret iforveien — under noksaa variabelt, Garn; men med disse fangedes kun ¹/₂ Tønde af de ialt 20 Tønder, som Fartøiet fik — det uheldige

Som det af ovenstaaende Tabel sammenholdt med de tilsvarende Opgaver angaaende som sedvanligt — var den sidst fangede Makrel den peneste og bedste; i denne Forbindelse der paa sidste Reise — fra 8de til 24de Oktober — i Løbet af ¹/₂ Dag fik 11 Tønder, endvidere September til 13de Oktober, fik 25 Tønder, — samt «Anna» af Sandefjord, der sluttede 3die

Under Stormen sidst i August mistede en Slup fra Veavaagen 1 Mand og 1 svensk Mand og Mus;» mer eller mindre Skade paa forskjellige andre Fartøier skrev sig ogsaa fra

Af det Faktum, at den samlede Makrelfangst fra aabne Sjøen ogsaa i de sidste Aar er bentlig medrette, at en ny Makrelperiode hos os er nær.

byttet.

Indbragtes der bl. a. følg. Partier (Kg.) flekket Makrel.				Makrellen købtes mestendels efter Sortiment.	Forudsat kun saadan Makrel, som — ifald flekket — vilde blive at henføre til Nr. 3, rund saltedes, var af den fra Nordsjøen iaar indbragte Makrel:	Rundsaltet Makrel.			
Til (Sted).	Nr. 0 (bloaters).	Nr. 1.	Nr. 2.			Nr. 3.	Ialt.	Værdi paa første Haand.	
					Antal Tønder pr. Fartøi.	Tønder.	Kilogram.		Kr.
Haugesund	18 708	14 446	39 144	33 498		122	9 118	3 523,00	
Stavanger	27 600	28 980	46 184	51 336		27	2 032	794,00	
Egersund	31 377	58 409	68 556	29 666		11	822	319,00	
Kristiansand S.	12 329	11 201	16 250	9 860		0—45	13 183	5 126,00	
Tilsammen	90 014	113 086	170 134	124 360		0—26	14 541	5 654,50	
à kr.	(18,09 %)	(22,72 %)	(34,19 %)	(25 %)		0—46	300 1/2	22 447	8 811,90
	0,80-0,95-0,90	0,65-0,85-0,76	0,45-0,60-0,55	0,30-0,40-0,35		0—16	210	15 710	5 984,20
	0,45-0,55-0,50	0,30-0,40-0,35	0,20-0,30-0,25	0,10-0,20-0,15		—	—	—	—
	0,10-0,20-0,15	0,05-0,10-0,05	0,05-0,10-0,05	0,05-0,10-0,05		0—7	31	2 350	905,00
	0,05-0,10-0,05	0,05-0,10-0,05	0,05-0,10-0,05	0,05-0,10-0,05		0—67	1 070 1/2	80 153	31 117,60
	0,05-0,10-0,05	0,05-0,10-0,05	0,05-0,10-0,05	0,05-0,10-0,05		0—48	790 1/2	58 936	22 915,10
	0,05-0,10-0,05	0,05-0,10-0,05	0,05-0,10-0,05	0,05-0,10-0,05		8—12	39	2 915	1 131,00
	0,05-0,10-0,05	0,05-0,10-0,05	0,05-0,10-0,05	0,05-0,10-0,05		0—67	1 900	142 004	55 163,70

Kun undtagelsesvis solgtes den flekkede Makrel «samfængt» — helst paa Karmøens Vestside.

14,54 % over 15 Tommer lang (Nr. 0),
 18,86 % » 13—15 — » — (» 1),
 27,48 % » 11—13 — » — (» 2),
 39,72 % 11 Tommer eller derunder lang (Nr. 3).

gjennemgaaende mindre blidt, Veir. Saavidt vides, brugte fremdeles kun «Silden» af Skudenes Veir angaves at have været Skyld heri.

foregaaende Aars Fangst fremgaar, var Makrellen dennegang ikke lidet større end ifjor, og — fortjener følgende Fartøier at nævnes som de mest udholdende: «Dagny» af Veavaagen, Kutteren «Mai» af Randøund, der ialt gjorde 3 Ture og paa den sidste, som varede fra 25de Oktober og af den samlede Fangst — 50 Tønder — havde faaet de 30 siden Midten af September. Makrelfartøi 2 Mand, og — sandsynligvis samtidig — forsvandt «Oscar» af Bremanger «med dette Uveir.

vovet, mens Fangstfartøiernes Antal i noksaa betydelig Grad er aftaget, slutter man — forhaa-

Samtidig med omhandlede «Havfiske» fangedes atter adskillig Høstmakrel i vor egen Skjærgaard — mellem Stavanger og Trondhjem, af hvilken Makrel adskilligt forbrugtes ogsaa herhjemme — i Modsætning til Fangsten fra Nordsjøen, der, paa den rundsaltede nær, udelukkende var bestemt for Amerika; der stængtes saaledes noget ved Karmøens Syd- og Vestside (i Veavaagen f. Ex. ialt 21 000 Stykker = 84 Tønder), lidt ogsaa ved Fæerne — udenfor Haugesund, samt forskjellige Partier igjen i det Bergenhusiske og paa Trondhjemshøider, — men ligesaalidt herom som om Foraarsfisket er det endnu muligt at give nøiagtigere Besked.

10de Mai 1899.

H. L. Buvig.

Fra
Fiskeriinspektøren i søndre Distrikt.

Om Vintersildefisket langs Norges Sydkyst Vinteren 1898—99. (Østlandsfisket).

I. Garnfisket.

a. I aaben Sjø (Drivning).

Ved Hjælp af et lidet Statsbidrag — ialt Kr. 1 200,00 — havde Hr. Chr. Flack af Arendal udstyret den solide og velseilende Fiskekutter «Ocean» til Drivning efter Sild i Skagerak ihøst, og dette Prøvefiske fandt Sted i Tidsrummet 13de Oktober—31te December; først efterat en lignende Expedition er udført førstkommende Høst ogsaa, er imidlertid det nævnte Statsbidrag helt optjent. For Laanet af dette 21 Registertons drægtige Fartøi skulde betales Kr. 100,00 pr. Maaned, og med det sendtes ialt 50 Garn (Traad Nr. $30/12$) — 40 ganske nye paa 200 Maskers Dybde og 60 Alens Længde med 20 Omfars Masker, mens de øvrige 10 Garn, der var 1 Aar gamle, men saagodtsom ubrugte, kun var 150 Masker dybe; derhos havdes endel Reservegods iland. Den omtrent 700 Favne lange Manilla-Kabel var i 80 Favnes Længde $3\frac{3}{4}$ Tommer tyk, de næste 80 Favne $3\frac{1}{2}$ Tommer og saaledes videre aftagende indtil 2 Tommers Tykkelse; Stjerterne var 2 og $1\frac{1}{2}$ Tommer tykt Toug, og hver Kag — paa 25 Liter — forsynet med galvaniserede Jernbaand. Besætningen — 6 flinke Fiskere foruden Fartøiets Eier og Fører, Hr. Chr. Martin Olsen af Arendal, der formaaedes til at være interesseret i Foretagendet for én Fjerdedel, — skulde lønnes med $\frac{8}{15}$ af Fangsten, de øvrige $\frac{7}{15}$ skulde tilfalde Fartøiet og Redskaberne; ifald Expeditionen mislyktes, skulde Folkene have 40—50 Kroner Maaneden hver, paa andre Vilkaar vilde ingen gaa med. Rummet i Fartøiet var inddelt i Binger for den eventuelle Fangst. Føreren var paalagt at føre Journal, hvori noteredes paa hvilke forskjellige Steder og i hvilke forskjellige Dybder der fiskedes, og om Resultatet holdtes Fiskeriinspektøren underrettet pr. Telegraf; af det modtagne Journaluddrag hidsættes:

¹³/₁₀ stod «Ocean» om Formiddagen for østlig Vind, der først var frisk, men senere paa Dagen løiede af, tilsjøs — først Bidevind sydsyd-ostover til 8 om Aftenen, derefter nordover til Klokken 10, da man med Hirshals Fyr i SV¹/₂V havde 25 Favne Vand; Seilene affiredes, og Garnene sattes.

¹⁴/₁₀: Efterat man hele Natten havde drevet ostnordostover, paa-begyndtes Indhivningen Kl. 5¹/₂, og Kl. 10 Fm. var Garnene inde — med nogle faa Stykker Makrel og Sild. Nu styredes OSO til Kl. 2, da Skagen passeredes, og derpaa OtS, indtil et svensk Fyr kom isigte i ONO, og nogle andre Drivere paatraffes; her sattes, men hellerikke følgende Morgen nogen Fangst.

¹⁵/₁₀: Efter Trækningen om Morgenen styredes for Arendal, som naaedes om Aftenen; ingen Sildesyner underveis.

¹⁶⁻²³/₁₀: Storm — Landligge.

²⁴/₁₀: Under Paalandsvind krydsedes ud, men Kl. 11 om Aftenen ankredes igjen — ved Torjusholmen, da Veiret var for rusket.

²⁷/₁₀ stod man tilsjøs igjen — først Bidevind sydvestover for Vesten-vind, følgende Dag vestover for sydsydvestlig Vind til Kl. 8 om Aftenen, da man havde Ryvingen Fyr i NO — 12' af E. G.; her sattes Garnene.

²⁹/₁₀ var hele Fangsten 12 Sild.

³⁰/₁₀₋₆/₁₁: Landligge.

⁷/₁₁: Kl. 10 om Aftenen sattes 6 Mil søndenom Torungerne.

⁸/₁₁: Indhivning mellem Kl. 5 og 8 om Morgenen, hvorefter der styredes for Arendal, hvor 8 Maal Sild lossedes; om Aftenen tilsjøs igjen.

⁹/₁₁: Kl. 2 om Morgenen sattes etpar Mil søndenom Torungerne, hvor 2 Maal fangedes. Derefter styredes etpar Mil sydover, og Kl. 3¹/₂ Em. sattes igjen.

¹⁰/₁₁: Indhivningen paabegyndtes allerede Kl. 1 om Natten, da Garnene vilde koble sig, og Kl. 6 var de inde — med 15 Maal Sild.

¹⁴/₁₁: Der sattes Kl. 10 om Aftenen, da Torungerne peiledes i NNV — 12' af E. G.

¹⁵/₁₈: Nattefangsten 1³/₄ Maal. Efter Trækningen stod man syd- over, og Kl. 6 om Aftenen, da Landet netop var afsigte, var Garnene ude igjen.

¹⁶/₁₁: Indhivning mellem Kl. 4 og 8 om Morgenen, da Tromlingerne peiltes i Nord — 7' af E. G.; Fangsten 26¹/₄ Maal.

¹⁷/₁₁: Efter Losning i Kristiansand stod man for frisk SV-Kuling tilsjøs igjen.

¹⁸/₁₁: Kl. 1 Fm. sattes Garnene omtrent 6 Mil af Torungerne, og nu fangedes 16 Maal; om Eftermiddagen sattes igjen sammesteds.

¹⁹/₁₁: Kl. 4 om Morgenen var Garnene atter inde — med 8 Maal Sild.

²¹/₁₁: Man gik ud fra Arendal om Morgenen og styrede under stiv Vestenkuling OSO-over til Kl. 3¹/₂ Em., da man satte og antog sig 5 Mil af Land.

²²/₁₁: Nattefangsten 6¹/₂ Maal, — Silden stod langs Garnenes Underkant; der styredes tilbage for Arendal, og her laa man veirfast til og med 27de. *Da «Ocean» kom ind med disse 6¹/₂ Maal, kom ogsaa det tyske Fiskedampskib «Friederich Albert» ind til Arendal for Storm og Sneykke; det havde sidste Nat faaet omtrent 80 Maal 6 Mil søndenom Torungerne — og vist gjort ganske bra Fangst de nærmest foregaaende Nætter og «Oceans» Fører benyttede Anledningen til at bese det tyske Fartøi og dets Redskaber.*

²⁸/₁₁-⁷/₁₂ gjordes gjentagende Forsøg paa at drive, men dels Storm, dels Stille gjorde det umuligt.

⁸/₁₂ fangedes om Aftenen 10 Maal 10 Kvartmil søndenom Risør.

⁹.¹²/₁₂: Storm — Landligge.

¹³/₁₂ stod man tilsjøs igjen, og følgende Morgen trakkess 5 Maal Sild udenfor Kysten mellem Arendal og Grimstad.

¹⁴.²¹/₁₂ drevess Landfiske, da Silden nu stod inde, og Veiret i Sjøen vedblivende var ugunstigt for Drivning.

²²/₁₂ gik man ud med Kutteren igjen; der sattes 6 Kvartmil i SO af Torungerne.

²³/₁₂ lossedes Nattefangsten — 23 Maal — i Arendal.

²⁴.²⁸/₁₂: Landligge.

²⁹/₁₂ seiledes ud, indtil Torungerne havdes i NV — 8' af; Garnene sattes Kl. 4 om Eftermiddagen.

³⁰/₁₂: Indhivning mellem Kl. 4 og 7 om Morgenen — 2 Maal Sild.

Denne første Expedition var forbi.

Ialt fangedes med «Ocean» i omhandlede Tidsrum:

Ved Drivning 127 Maal à 6—15 Kroner	Kr. 1 240,40,
paa Landsæt for	» 273,02

Tilsammen Kr. 1 513,42;

heraf tilfaldt Kutteren med Redskaber: ⁷/₁₅ af Kr. 790,40 = Kr. 368,90, ⁶/₁₅ af Kr. 450,00 = Kr. 180,00 og ¹/₃ af Kr. 273,02 = Kr. 91,00; og af disse Kr. 639,90 tilkom Kutteren alene — for ²³/₄ Maaneder — Kr. 275,00. Naar hertil føies Omkostningerne med Garnenes Reparation, slutter Hr. Flack Opgjøret med, saa «har jo ikke dette første Førsøg vist sig lønnende trods Statstilskuddet.»

Og atter kom man til den Erkjendelse, at

Der trængess Dampskib til saadan Bedrift.

b. Under Land (paa «Landsæt»)

var det svert smaat ivinter ogsaa.

Paa østre Side af Kristianiafjordens Munding gjordes den første Fangst Storsild den 9de December, da en Baad fik 4 Maal paa 3 Garn ved Heia; de andre, som havde sat her Aftenen iforveien, fik paa Grund af Uveir først senere trukket. Den 14de December trak en 50 Baade 2—15 Maal omkring Torbjørnskjær—Tisler, paa Lauerlera og i Sækken; strax efter var der i Virksomhed 200 Garnbaade, som i samme Strøg daglig før Julehelgen fik 1—30—3 Maal. Mellem Jul og Nytaar var det formedelst Uveir vanskeligt at fiske udenskjærs, — det var da helst i Løperen og mellem Kirkeøen og Sandøerne—Singleøen man fik lidt; men Silden gik tyndt, Baadenes Antal reduceredes efterhaanden, og da de 3 første Uger af Januar var omme, ansaaes Sildefisket omkring Hvaler forbi. 20de December fornammes Silden i Skjebergkilen, og ialt nogle hundrede Maal Garnsild fangedes langs Fastlandet inden 8de Januar; allerede fra Begyndelsen af var forøvrigt Is til Hinder her. Prisen paa denne Sild, hvoraf der gik 450—550 i Maaltønden, varierede mellem Kr. 10,50 og 7 Kroner paa Værene.

Omkring Tjøme, navnlig mellem Færder og Sandøund, fik man lidt Storsild ogsaa i Vadderterne de sidste Dage af Oktober, men kun faa Maal ialt; ogsaa hele Tiden senere fik man kun enkelte Sild, — 21de December fik en Baad 3 Maal, vistnok den største Fangst her dennegang. Og bedre var det ikke nogetsteds vestenom Kristianiafjorden, før man nærmede sig Arendal; her kom lidt Sild under Land midt i December, og fra da af til Julen og i den anden Uge af Januar fik omtrent 30 Baade omkring Tromø tilsammen 650 Maal, — mellem Julehelgen og 8de Januar var næsten ingen ude for Ruskeveirs Skyld.

Drivningen udenfor Kristiansand S. begyndte i de sidste Dage af November og paagik under usedvanlig mange Afbræk formedelst Uveir til i Begyndelsen af Februar; ogsaa her fik man det meste i sidste Halvpart af December, 50 à 60 Baade — saagodtsom udelukkende fra Randøund og Flekkerø — bragte iland ialt henved 5 000 Maal Sild, hvoraf Størsteparten igjen gik til England i Is.

II. Notfisket.

I Tiden fra og med 5te December til og med 21de Januar stængtes ved Hvaler tilsammen 20 Smaasild-Dotter, hver paa 10—1 000 Maal; ialt fangedes herved og med Smaavad omtrent 5 750 Maal — mest omkring Kirkeøen. Paa samme Maade fangedes langs Fastlandet omkring Julen 1 250 Maal. For denne Sild fik Fiskerne Kr. 2,00—8,25—3,50 pr. Maal.

Af Foranstaaende og Opsynets Iagttagelser forøvrigt fremgaar følgende:

Opgave over Fangstens Størrelse ved hver

Inden	Kvantum (i Maal).		Garnsild. Notsild.		Lister og Mandal.		
	Smaalenene.	Jarlsberg og Larvik.	Bratsberg.	Nedenes.			
⁴ / ₁₂					150	1 200,00	
¹¹ / ₁₂	100	325,00			400	3 200,00	
¹⁶ / ₁₂	2 500	21 250,00		100	800,00	1 000 8 000,00	
¹⁸ / ₁₂	250	800,00					
²⁵ / ₁₂	7 000	57 250,00		400	3 200,00	2 500 21 000,00	
²⁵ / ₁₂	500	1 600,00					
¹ / ₁	8 000	66 000,00	Tilsammen 100 Maal Garnsild = Kr. 750,00.	450	3 600,00	3 600 32 000,00	
¹ / ₁	750	2 400,00					
⁸ / ₁	9 200	77 000,00			500	4 000,00	4 200 38 000,00
⁸ / ₁	1 500	5 000,00					
¹⁵ / ₁	9 800	83 000,00			650	5 200,00	4 500 41 500,00
¹⁵ / ₁	3 500	12 000,00					
²² / ₁	10 000	85 000,00			650	5 200,00	4 800 45 000,00
²² / ₁	5 000	17 000,00					
²⁹ / ₁	10 000	85 000,00			650	5 200,00	4 950 47 000,00
²⁹ / ₁	7 000	24 500,00					
⁵ / ₂	10 000	85 000,00			650	5 200,00	5 000 47 500,00
⁵ / ₂	7 000	24 500,00					

Til Sammenligning hid sættes følgende af de Opgave over Sildefisket og Sildesaltingen inden

I Tidsrummet.	Fra Landfiskesessionens							
	¹⁹ / ₁₁	²⁶ / ₁₁	³ / ₁₂	¹⁰ / ₁₂	¹⁷ / ₁₂	²¹ / ₁₂	³¹ / ₁₂	
Totalfangst (i Maal) } af {	Garnsild	14	92	313	2 646	6 933	11 565	11 874
	Notsild	417*)	538	2 236	6 598	30 584	76 221	93 915
Saltet (Tønder) } af {	Indmadsild	-	98	138	2 542	6 773	12 083	13 502
	Tomsild	-	-	-	-	935	10 520	19 674
Udført (Tønder) {	Tyskland	-	-	-	-	43	43	1 318
	Rusland	-	-	-	-	-	-	-
til {	Andre fremmede Lande	-	-	-	-	-	-	-
Til Landets eget Forbrug (Tønder)	-	85	125	360	968	1 957	2 743	

*) Det meste heraf — 317 Maal — fanget med Snurpenot udenfor Winga.

Uges Slutning og dens Tilgodegjørelse:

Værdi (i Kroner).			Garnsild. Notsild.			
Ialt.	Middelpris.	Til Export.			Til Hjemme- forbrug.	
		Saltet.	Røget.	Fersk.		
150	1 200,00	8,00			140	10
400	3 200,00	8,00			375	25
100	325,00	3,25				
3 650	30 450,00	8,34	2 000		1 500	150
250	800,00	3,20			225	25
10 000	82 200,00	8,22	4 000		5 000	1 000
500	1 600,00	3,20		100	300	100
12 150	102 350,00	8,42	4 800		6 000	1 350
750	2 400,00	3,20		150	450	150
14 000	119 750,00	8,55	5 200		7 300	1 500
1 500	5 000,00	3,33		500	750	250
15 050	130 450,00	8,67	5 700		7 750	1 600
3 500	12 000,00	3,43		900	1 850	750
15 550	135 950,00	8,74	6 000		7 900	1 650
5 000	17 000,00	3,40		1 200	2 600	1 200
15 700	137 950,00	8,79	6 000		8 050	1 650
7 000	24 500,00	3,50		1 500	4 250	1 250
15 750	138 450,00	8,79	6 000		8 100	1 650
7 000	24 500,00	3,50		1 500	4 250	1 250

officielle svenske Ugerapporter sammensatte
Göteborgs och Bohus Län Vinteren 1898—99.

Begyndelse — $\frac{13}{11}$ — til og med

	$\frac{7}{1}$	$\frac{11}{1}$	$\frac{21}{1}$	$\frac{28}{1}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{11}{2}$	$\frac{18}{2}$	$\frac{25}{2}$	$\frac{4}{3}$ (slut)
	11 924	12 273	12 545	12 855	13 003	13 060	13 207	13 217	13 217
[119 585	139 696	160 694	186 593	198 735	206 298	221 462	230 716	236 058
	13 782	14 035	1 416	14 620	14 985	15 143	15 153	15 163	15 163
	20 994	22 339	22 972	24 808	25 628	25 758	26 003	26 081	26 081
	6 500	6 691	9 634	10 535	11 404	14 190	14 838	16 233	17 383
	1 360	3 428	5 755	7 209	8 463	8 978	8 978	8 978	8 978
	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3 232	6 385	9 937	11 353	12 100	13 113	13 264	13 873	14 214

14de Mai 1899.

H. L. Buvig.

Beretning

om Forsøg med Drivgarnsfiske efter Sild udenfor
Vesteraalen 1898.

Under 27de Juni dette Aar indløb Underretning fra Departementet, at mit Andragende om Bidrag til Forsøgsdrift efter Sild udenfor Vesteraalen var indvilget med et Beløb, stort Kr. 900,00, ni hundrede Kroner.

Jeg havde imidlertid truffet alle Forberedelser, saa at jeg allerede den 5te Juli kunde seile ud med en Udrustning af 30 Garn, fornødne Bøier med mere. Veiret var godt, og vi seilede paa kryds og tværs Havbugten udenfor Vesteraalen i en Afstand fra Land indtil 12 Mile uden Spor af Sildesyner. Praiede flere Baade saavel fra Lofoten som fra Vesteraalen, der intet havde seet til Sild, ei heller Tegn til Sild, hvorefter vi efter 3 Døgn Søgen efter Sildesyner, — der pleier som Regel at følge Hval og Fugl med Sildestimen — søgte under Land for Storm.

Efter 5 Dages Forløb blev Forsøg paany foretaget. Vi seilede ud den 14de Juli; Veiret var godt, og vi satte ud vore Redskaber, første Gang cirka 3 Mile fra Land. Overalt fik vi nogle faa Sild fra førstnævnte 3 Mil til 6—9—12 og 15 Miles Afstand fra Land, hver Gang fra 15—20 til 100 Stykker Sild.

Forsøgene blev udført med den aller største Omhyggelighed uafbrudt i 9 Døgn, hvorefter vi seilede under Land.

Mandag den 25de Juli seilede vi atter ud, ogsaa denne Gang i godt Veir. Forsøgene udførtes saaledes som tidligere, men med samme Resultat med Hensyn til Fangst af Sild. Da vi denne Gang havde undersøgt baade paa kryds og tværs i 5 Døgn, seilede vi atter under Land.

Det forekom os saaledes, som om Sildestimen var yderst tynd og spredt, hvilket muligens havde sin Grund i den overordentlige Mængde af Blæksprut, som overalt var tilstede fra den yderste Rand af Havbroen og lige under Land.

Senere er Forsøgene fortsat Gang paa Gang lige til Midten af August, fra hvilken Tid Uveir næsten uafbrudt har hindret Bedriften.

Med Hensyn til, hvorvidt det maa ansees praktisk at bruge saapas stort Dæksfartøi, cirka 23 Tons drægtig, til Fangstfartøi med Drivgarn efter Sild, skal jeg udtale, at det er min faste Formening, at et saapas stort Fartøi, naar Hensyn tages til den store Udrustning, absolut behøves for en rationel Drift og tidsmæssig Bekvemmelighed for Mandskabet.

Stensvig, Bø i Vesteraalen, den 20de September 1898.

Nikolai Martinussen.

Beretning

om de med Fiskedampskibet „Falken“ gjorde Forsøg med Drivgarn efter Sild udenfor Kysten af Namdalen i Maanederne August—September Aar 1898, med offentligt Bidrag.

Paa Grund af Sildegarnenes senere Ankomst end betinget kunde Forsøgsdriften derfor tage sin Begyndelse først

1ste Uge Tirsdag den 2den August med Afgang fra Skibets faste Station Austadford i Vikten Kl. 2 Eftermiddag til Havstrækningen mellem Sklinden, Horten og Lekøen, hvor Forsøg foranstaltedes 3 Døgn i Træk med et Udbytte af knapt $\frac{1}{2}$ Maal Sild. Lidt Brug af Fugl observeredes.

2den Uge. Afgik Mandag den 8de August Kl. 1 Eftermiddag til Folden, hvor Forsøg gjordes Nat til Tirsdag den 9de August mellem Appelvær og Namsenlandet, men uden Fangst. Nat til Onsdag den 10de August gjordes atter Forsøg paa Havstrækningen imellem Sklinden, Horten og Lekøen med Udbytte 30 Sild. Nat til Torsdag den 11te August passeredes hele Viktens Yderside i en Distance fra Land af 3 à 4 Mile med Afgang fra Kvaløen og Indgang ved Fiskeværet Gjeslingerne, men da ikke saa meget som en Fugl observeredes, fandt Fører og Mandskab noget Forsøg meningsløst.

3die Uge. Afgik Mandag den 15de August Kl. 3 Eftermiddag paa Lekøfjorden, men maatte paa Grund af tiltagende Nordenvindsstorm søge Land. Tirsdag Eftermiddag den 16de August undersøgtes Havet nordfor Sklinden, men da intet Brug kunde observeres, gik vi ind. Nat til Torsdag gjordes Forsøg paa Folden eller $2\frac{1}{2}$ Mil sydvest for Nylands-skjæret med Fangst af kun 2 Sild.

4de Uge. Afgik Tirsdag den 23de August Kl. 4 Eftermiddag til Havstrækningen imellem Sklinden, Horten og Lekøen, hvor Forsøg gjordes Nat til Onsdag den 24de August med Udbytte 7 Sild. Uveir hindrede Resten af Ugen Forsøg paa Havet.

5te Uge. Fremdeles Uveir ogsaa hele denne Uge, saa at ingen Forsøg kunde gjøres.

6te Uge. Afgik Tirsdag den 6te September Kl. 3 Eftermiddag til Havstrækningen imellem Sklinden, Horten og Lekøen, hvor Forsøg gjordes 2 Døgn i Træk med Fangst af 60 Sild. Adskilligt Brug af Fugl og Springer kunde observeres. Vi kom til det Resultat, at der kun maatte være Smaasild eller Mort.

7de Uge. Afgik Onsdag den 14de September til samme Strøg, hvor atter gjordes Forsøg 2 Døgn i Træk med Udbytte 20 Liter Sild. Brug af Fugl kunde fremdeles observeres, men noget nærmere Land.

8de Uge. Afgik Tirsdag den 20de September og gjordes paanyt et Forsøg imellem Sklinden og Lekøen med Fangst 13 Sild. Alt tidligere observeret Brug spørlost forsvunden.

Hermed sluttede Forsøgene som meningsløse at fortsætte længer, saa meget mere, som Underretning indløb fra Søndmør om begyndt Drivgarnsfiske dersteds, og Beslutning om Skibets Afgang til dette Fangstfelt.

Austadfjord i Vigten 6te Oktober 1898.

Bernt Nordstrand,
Fører af S. S. «Falken».

Beretning om Forsøg med Drivgarnsfiske efter Sild udfor Sydkysten af Norge foretaget med offentligt Bidrag af Chr. Flack fra Arendal findes indtaget i Fiskeriinspektør Buvigs Beretning om Østlandsfisket, No. 5 i dette Hefte.

Beretning

om Skøite „Rakels“ Forsøgsfiske efter Makrel med offentlig Bidrag Aar 1898.

Herved giver Undertegnede sig den Ære at fremkomme med en Beretning om Forsøgsfiske efter Makrel med Garn paa Strækningen mellem Bergen og Halten.

Der vil af vort Fællesandragende til Stortinget af 14de Januar 1898 sees, hvorpaa vi grundet vor Opfatning om Makrelforekomst paa nævnte Strækning, og i Henhold til Departementets Telegram til os af 4de Mai 1898 bestilte vi strax 40 Stk. Makrelgarn til hver af os efter nærmere Konference med Fiskeriinspektør Wallem.

Garnenes Længde var 60 Alen, Dybden 180 Masker, Traadens Tykkelse 15 Traads No. 40, med et Baand fra 15 til 19 Omfar pr. Alen. Færdigskoten var Garnene $12\frac{1}{2}$ à 13 Favne lang og 6 à 7 Favne dyb. Garnene var oprigget paa lignende Maade som for Storsilddrivingarn, efter den Erfaring vi havde fra dette Fiske, saaledes var Kabelen fra 3" til 4" tyk. Som noget nyt her forsøgte støbte Murstensynk paa Garnene, ellers var ingen Forskjel uden Maskestørrelsen. Vi satte os som Opgave at forsøge at fange Makrellen med disse Garn, og til den Ende ofrede vi os helt og holdent med Fartøi, Folk, Udrustning den hele Tid, der tog sin Begyndelse 8de August og varede uafbrudt til Udgangen af September. I Almindelighed brugtes Garnene med fra 10 til 15 Favne Slag (Dybden under Vandfladen). I denne Tid blev Garnene udsat og trukket 15 Gange. «Rakels» bedste Makrelfangst var den 8de September, da den fik $2\frac{1}{2}$ Tdr. stor, pen Høstmakrel. Garnene havde da 5 Favne Slag, og man formodede at være paa Torskebanken, idet at man

havde 40 Favnes Dyb (Taagen var tyk). Bedste Sildefangst havdes den 29de September, 9 Tdr. Storsild og en Stamp Makrel. For sidstnævnte Sted havdes 2 Med (Hornelen godt unda Stat og Sukkertoppen til nordre Kant af Rundø). Slaget denne Gang var 17 Favne. I alle de øvrige Forsøg indskrænkede Fangsten sig til nogle faa Makrel; somme Tider kunde man faa lidt af hvert, men bestandig ubetydelig Fangst, dog sjelden blev man aldeles fri for Makrel. Vi forsøgte helt sydovert fra 61° 20' N. Brd. og ca. 3° 25' Lgd. O. Gr. og nordover til Frøien eller nord for Veiholmen.

Vi havde tænkt os et planmæssigt Forsøg, men da Veiret var stormende omtrent hele Tiden, maatte dette opgives.

Dog formerkedes Makrel, som sagt, overalt, klods under Land saavel som flere Mil tilhavs.

Dette tør nok ogsaa for endel have sin Grund i den umaadelige Masse Blæksprut, som var til stor Skade og forekom overalt, idet Blækspruten spiste op baade Silden og Makrellen, som var i Garnene; det var saaledes ikke noget nyt, at vi fik bare Hovederne af Makrellen; man kunde tine ud af Garnene baade en og to Pøser med ophakket og delvis opspist Sild og Makrel.

Denne «Ufisk» ansees at have en betydelig Evne til at sprede saavel Sild som Makrel.

I Forbindelse med Blækspruten tør man ogsaa nævne en til, nemlig Makrelstørjen. Denne er meget slem; naar den gaar sig fast i Garnene, tuller den sig ind i samme, og at faa denne Fisk ud igjen er til sine Tider meget besværligt. Naar Veiret var godt (smult Vand) toges den ind paa Dækket ved Hjælp af Takkel, men var Veiret rusket, tager dette for lang Tid, og da skjæres den ud af Garnene udenbords — af den Slags Fisk kan man faa fra 0 til 20 Stk. i et Sæt.

Man fik saaledes paa denne og andre Maader snart en hel Del Garn istykkerrevet, og for at holde et nogenlunde respektabelt Antal Garn klar til at gaa i Søen, anskaffedes yderligere 5 Stykker nye.

Den fangede Makrel, som blev solgt, sorteredes af Kjøberen L. Devold hersteds i 3 Sorter, Bloaters, No. 1 og No. 2, altsaa de 3 bedste Merker, og viste sig at være af prima Kvalitet, godt likt og vel tilvirket for det amerikanske Marked, jevnere og bedre end Høstmakrel, fisket i Nordsøen paa Dorg.

Makrellens Aate viste sig at være rødt og sort, saa kaldet Raudaat og Krudtaat. Ingen smaa Fiskeyngel var at se i Mavesækken paa Makrellen.

Storsilden, man fik, var i den første Tid Istersild, fed og velsmagende, og maa betegnes som af prima Kvalitet.

I den sidste Tiden forekom udelukkende Slosild med Rogn og Melke eller den samme Sort Sild, som fiskedes om Høsten 1897.

Forsøgene har vel, som ovenanført vil sees, ikke bragt noget Udbytte, tvert om har det økonomisk været os, i ethvert Fald foreløbig, til stort Tab.

I det Haab, at Forsøget maa lykkes bedre næste Aar, tegner

ærbødigst

L. S. Larsen,

Fører af Skøite «Rakel».

Aalesund den 9de Februar 1899.

Uddrag

af Skøite «Rakels» Journal under Drivgarnsfiske
efter Makrel.

Mandag den 8de August. Vinden N. O. laber, klar Luft. Kl. 12 M. D. seiltes fra Aalesund, styrede V. N. V. ud Giskøsundet tilsøs, Kl. 9 Em. peilede Rundø Fyr i O. t. S. og Stat i S., satte ud 20 Garn.

Tirsdag den 9de August. Vinden N. O., frisk, klar Luft, Kl. 4 Fm. begyndtes at trække Garnene, Kl. 7 Fm. var de indhalt med en Fangst af 7 store Makrel samt $\frac{1}{2}$ Td. Storsild, som kverkedes og saltedes. Kl. $7\frac{1}{2}$ Em. sattes Lænken 24 Garn.

Onsdag den 10de August. Vinden N. O. laber, Kl. 7 Fm. var Garnene indhalt, Fangst $\frac{1}{2}$ Pøs Sild samt et Par Makrel, satte Kurs S. V. over. Kl. 8 Em. p. Batalden i Ost, ca. 30' af efter Gisning, satte 23 Garn. Vinden nu S. O. laber med Regn.

Torsdag den 11te August. Vinden N. O. frisk, Kl. 4 Fm. indhaltes Garnene. Fangst 1 Maal Sild, seilte S. V. over M. D. Obs. N. Brd. $61^{\circ} 40'$ ca. $3^{\circ} 35'$ Lgd. o. f. Gr. Kl. 7 Em. sattes Lænken paa $61^{\circ} 20'$ N. Brd. $3^{\circ} 25'$ Lgd. O.

Fredag den 12te August. Vinden S. S. V. Kuling, Kl. 6 Fm. var Lænken trukket. Fangst 1 Stamp Storsild og 1 Makrel. Vi besluttede at seile nordover igjen, og da Vinden øgede paa, bestemte vi os til Aalesund.

Lørdag den 13de August. Vinden V. S. V. frisk. Kl. 3 Em. ankredes i Aalesunds Havn, hængte Garnene op til Tørring.

Søndag den 14de August tilankers i Aalesund.

Mandag den 15de August. Vinden V. N. V. Kuling.

Tirsdag den 16de August. Vinden N. N. V. laber. Kl. 9 Fm. seiltes fra Aalesund for at seile nordover og gjøre Forsøg paa Onagrunden Kl. 8 Em. ankredes paa Sandø Havn for stille og kontralig.

Onsdag den 17de August. Vinden N. O., laber Kuling. Kl. 9 Fm. seiltes fra Sandø, krydsede op til Bjørnsund hvor ankrede.

Torsdag den 18de August Vinden V. S. V., laber. Kl. 3½ Em. seiltes fra Bjørnsund, Kl. 8 p. Ona Fyr i S. og Bjørnsund Fyr i S. O., satte Lænken (7 Favne Slag), skyet Luft med Regn.

Fredag den 19de Aug. Vinden V. S. V. Kuling, som lidt efter lidt øgede til Storm. Kl. 5 Fm. var Garnene indtrækt, Fangst 1 Makrel, 1 Sild, satte Kurs for Harøsund, ankrede der Kl. 7½ Fm.

Lørdag den 20de August og Søndag den 21de August i Harøsund.

Mandag den 22de August. Vinden S. O. lig, laber med skyet Luft. Kl. 10 Fm. seiltes fra Harøsund, styrede N. O. over til Kl. 8 Em., da man p. Grip Fyr i S. O. ½ O. og Kvitholmen Fyr i S. ½ V., satte 20 Garn samt et Prøvegarn.

Tirsdag den 23de August. Vinden S. O. og S., omløbende til V. N. V. laber. Kl. 6 Fm. var Lænken indtrækt. Fangst 10 Makrel 1 Pøs Sild. Seilladsen fortsattes nordover. Kl. 6 Em. p. Veiholmen i S., bakkede en Stund, Kl. 7 øgede Vinden til Storm, gik ind i Ramsøfjorden, ankrede paa Værøhavn.

Onsdag den 24de August og Torsdag den 25de August i Værøhavn for Storm. Vinden V. S. V. og vestlig Orkan.

Fredag den 26de August. Vinden østlig flau. M. D. gik vi Seil fra Værøhavn, styrede ud Ramsøfjorden, kastede Lænken midtfjords mellem Veiholmen og Hittern, drev i 3 Timer, men da Strømmen vilde sætte os paa Land maatte vi trække Kl. 1, Fangst 1 Makrel, halvt opspist af Blæksprut.

Lørdag den 27de August. Vinden S. O. lig laber, faldende Barometerstand, gik til ankers paa Værøhavn, hvor vi blev liggende Søndag den 28de August for Storm.

Mandag den 29de August. Paa Grund af Mangel paa Proviant seiledes til Aalesund, hvor vi blev liggende for Uveir til

Mandag den 5te September. Vinden S. S. V. Kuling, seilte fra Aalesund Kl. 2 Em., bestemt at gjøre et Forsøg i Vanelsgabet.

Tirsdag den 6te September. Kl. 3 Em. styrede vi ud Vanevlgabet, Kl. 8 Em. sættes Lænken 20 Garn 7 Favne Slag $\frac{3}{4}$ Mil i Vest af Svinø. Kl. 12 M. N. maatte man trække, da Strømmen vilde sætte os ind paa Svinø. Fangst 5 Makrel.

Onsdag den 7de September. Meget tyk Mørkeskodde, havde Kl. 7 40 Favne, satte Lænken, 5 Favne Slag.

Torsdag den 8de September. Vinden S. O., flau. Kl. 6 Fm. træktes Lænken, Fangst 2½ Tønde stor, pen Høstmakrel som flekkedes, vaskedes og saltedes som sædvanlig brugeligt paa Dorgefiske i Nordsøen, for det amerikanske Marked. Da man formodede at have drevet udover, styredes indover mod Land Kl. 4 Em. Storholmen isigte, Kl. 6 Em. sættes Lænken. Kl. 10 Storm af V. S. V. med Udsigt til Øgning af Vinden,

hvorfor man besluttede at trække Garnene, Fangst 5 Makrel og endel Storsild. Satte Kurs for Erknø Fyr, (S. Kurs) forfærdelig Tykke.

Kl. 4 Fm. den 9de September ankredes i Aalesunds Havn, hvor blev liggende for Storm til 12te.

Mandag den 12te September. Vinden V. S. V. Kuling. Kl. 10 Fm. seiltes fra Aalesund, holdt det krydsende ud Bredsundet, men da Vinden var for stærk tilhavs, besluttedes at gjøre et Forsøg ind i Storfjorden, da Rygter gik, at der ogsaa skulde være observeret Makrel, Kl. 7 Em. var Lænken sat, Kl. 12 var den trækt, da Strømmen vilde sætte os paa Land.

Tirsdag den 13de September seiltes til Aalesund, hvor vi blev liggende til den 19de September for Storm og Regn, tildels orkanagtig.

Mandag den 19de September. Vinden S. W. frisk. Kl. 2 Em. seiltes fra Aalesund for at prøve i Vanelvsfjorden, da større Rygter gik derfra om Makrelforekomst.

Tirsdag den 20de September. Vinden flau fra alle Kanter, Kl. 7 Em. tværs af Slagnæs, satte Lænken.

Onsdag den 21de September. Stille. Kl. 4 Fm., trak Lænken, ingen Fangst. Kl. 5 Em. blæste det af en Storm af S. V., holdt ind til Aajem og ankrede der Kl. 7 Em.

Torsdag den 22de September. Vinden sydlig flau, Kl. 8 Fm. seiltes fra Aajem M. D. Vinden N. V. frisk, som lidt efter lidt øgede til Kuling, om Em. ankredes paa Hogsholmen, hvor vi laa

Fredag den 23de September.

Lørdag den 24de September seiltes til Aalesund, hvor blev liggende til

Tirsdag den 27de September, da Vinden O.lig og N. O.lig flau, Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Fm. seiltes fra Aalesund. M. N. sattes 23 Garn med 17 Favne Slag N. V. af Rundø ca. 12' af efter Gisning, drev til Kl. 5 om Morgenen, da Lænken træktes, Fangst 1 Td. Sild.

Onsdag den 28de September. Vinden ostlig, laber, klar Luft. Satte 22 Garn med 24 Favne Slag. Svinø i Kvamsø (søndre Pynt) og Sukkertoppen en Favn unda Læsten, drev hele Natten.

Torsdag den 29de September. Vinden S. O. flau. Kl. 7 Fm., Fangst 9 Tdr. Sild, som blev værket og saltet samt en Stamp Makrel. Kl. 6 Em. sattes Lænken. Hornelen godt unda Stat, Sukkertoppen til Rundø 17 Favne Slag.

Fredag den 30te September. Vinden sydlig flau. Kl. 7 Fm. Fangst 2 Tdr. Sild, ingen Makrel. Kl. 6 Em. sattes Lænken.

Lørdag den 1ste Oktober. Vinden sydlig laber. Kl. 7 Fangst 3 Maal Sild, ingen Makrel. Satte Kurs for Aalesund, hvor vi ankrede Kl. 3 Em. Turen afsluttedes, samlet Fangst ca. 3 Tdr. Makrel og ca. 18 Tdr. Sild.

Beretning

i Uddrag om Kutter Blooming Lily's Drivgarnsfiske
efter Makrel Aar 1898 med offentligt Bidrag.

Garnene var fra 180—200 Masker dybe, deres Længde færdiggjorte var 13 Favne og Dybden 6 à 7 Favne. Maskernes Størrelse var fra 15—19 Omfar pr. Alen. Traadens Tykkelse var $\frac{15}{40}$. Den heldigste Maskestørrelse var efter mit Skjøn 16 og 17 Omfar.

Kabelen var af bedste Sort Manila, hvilket viste sig at være heldigt. Den var 400 Favne lang og fra $4\frac{1}{4}$, 4, $3\frac{3}{4}$, $3\frac{1}{2}$ Tomme tyk, altsaa $\frac{1}{4}$ Tomme Forskjel for hver 100 Favnes Længde.

Som Opgave satte vi os at fange Makrel paa Strækningen mellem Bergen og det trondhjemske og at forsøge saavel nær Land som langt tilhavs. Saavel efter min egen Erfaring som efter andres Udsagn har Makrel været tilstede paa disse Felter.

I denne Tid udsattes Garnene ialt 14 Gange med en samlet Fangst af $\frac{3}{4}$ Tønde Makrel og 10 Tønder Sild. Den bedste Fangst var 2 Pøser Makrel udenfor Svinø paa $62^{\circ} 24'$ n. B. og $5^{\circ} 10'$ L. ø. f. G. I Bredsundet ved Aalesund og i Vanelvsfjorden ved Stat var det aldeles frit for Makrel paa Garnene. Forøvrigt var det nogle faa Makrel at faa overalt.

Farvandet, som paa denne Tid forsøgtes, var fra Alden $61^{\circ} 4'$ n. B. og $3^{\circ} 40'$ L. ø. f. G., til Onagrund 63° n. B., $6^{\circ} 20'$ L. ø. f. G. Den første Gang udsattes Garnene ca. 2' N. V. af Svinø og vi havde tænkt os planmæssige Forsøg, hvilket blev hindret af Storm og ustadigt Veir.

Makrelens Kvalitet var udmerket baade i Størrelse og Fedme, den var bedre end Nordsjødorgemakrel.

I en hel Garnlænke udsattes op til 35 Garn og nedover til 28 og 26 Garn. For hvert Garn brugtes en Bøie eller Kagge, eller paa 35 Garn brugtes 36 Bøier. Af Lanterner brugtes op til 3 Stykker paa Lænken

ad Gangen. Som Lanternebøier brugtes Bøier af Halvtøndes Størrelse med Stang i, som Lygten sattes paa. Garnenes Dybde i Vandet brugtes fra 8 til 16 Favne med saavel Skjerter som Slag.

Sildens Kvalitet var god. I den første Tid var det Istersild af største Merke; siden blev det den almindelige Høstsild.

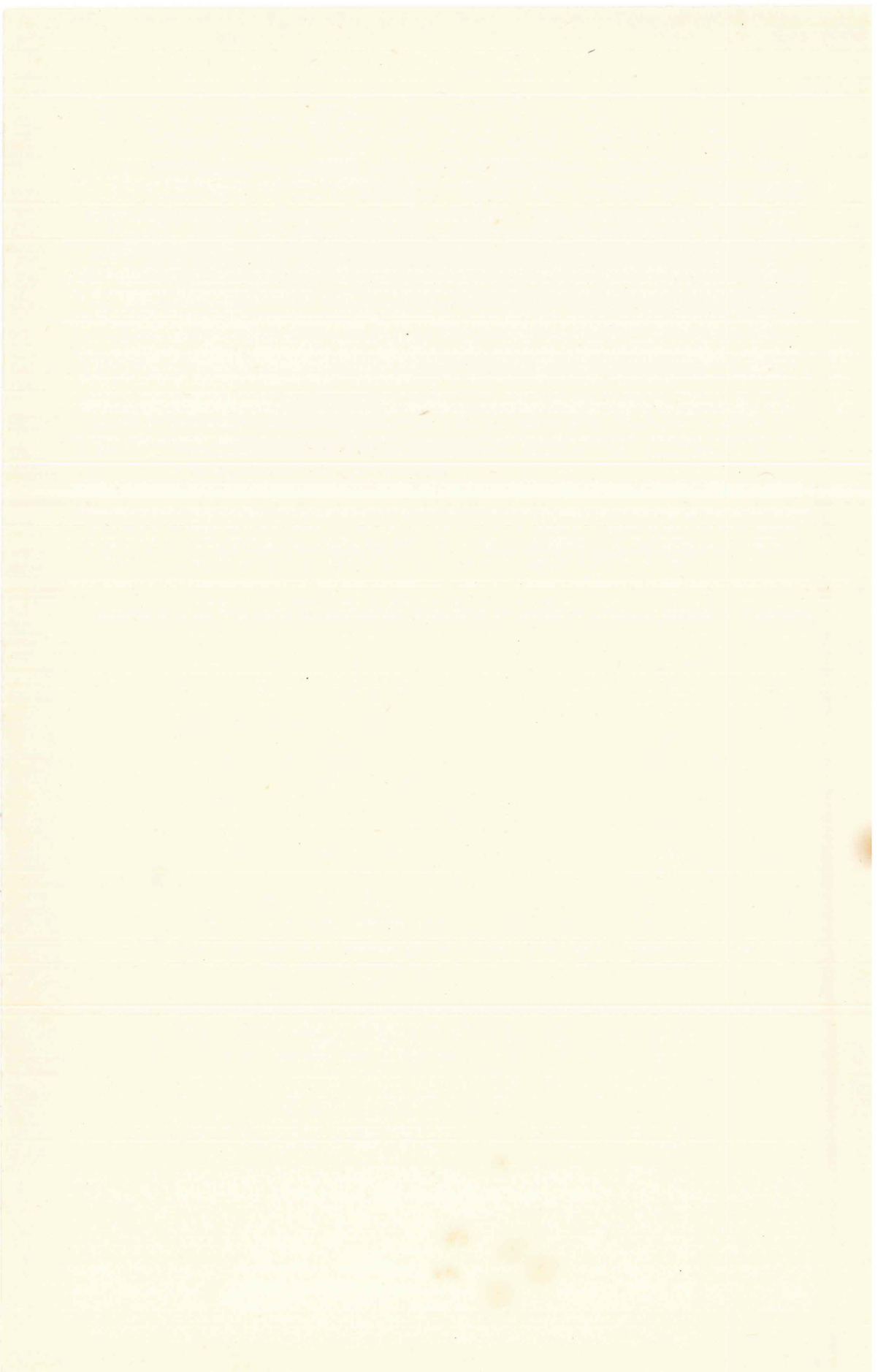
Jeg maa tilslut beklage det daarlige Udfald, som blev Forsøget, baade for vor egen Del og for det Offentliges; men saa haaber vi, at næste Forsøg vil lykkes bedre.

Aalesund den 9de Februar 1899.

Ærbødigst

Johan O. Walderhaug,

Fører af Kutter Blooming Lily.

Fra
Inspektøren for Saltvandsfiskerierne
i nordre Distrikt.

Opgave

over

den i Nordlands og Tromsø Amter opfiskede Kveite og
Flyndre, der i fersk Tilstand er sendt til Sydbyerne
og Udlandet samt solgt til Russerne i 1897.

		Sendt til Sydbyerne og Udlandet.				Solgt til Russerne.			
		Kveite.		Flyndre.		Kveite.		Flyndre.	
		Kvantum i Kilogram.	Pris pr. Kilogram.	Kvantum i Kilogram.	Pris pr. Kilogram.	Kvantum i Kilogram.	Pris pr. Kilogram.	Kvantum i Kilogram.	Pris pr. Kilogram.
Nordlands Amt.									
Bindalens	Herred . . .	200							
Brønnø	Do. . . .	76 340	0,25 0,30	27 480	0,20				
Vega	Do. . . .	16 446		3 996					
Tjøtta	Do. . . .	23 531							
Alstahaug	Do. . . .	11 150	0,18	300	0,10				
Herø	Do. . . .	18 045	0,25	7 500					
Nesne	Do. . . .	16 589	0,18 til 0,30						
Rødø	Do. . . .	14 500	0,20						
Lurø	Do. . . .	2 100	0,20	80	0,17				
Melø	Do. . . .	7 421	0,18 til 0,25						
Bodin	Do. . . .	400	0,25						
Folden	Do. . . .	2 223	0,26						
Hammerø	Do. . . .	14 200	0,18	100	0,10				
Tysfjorden	Do. . . .	2 050							
Vaagan	Do. . . .	4 404	0,20						
Gimsø	Do. . . .			3 000					
Borge	Do. . . .					34 000	0,12		
Buksnæs	Do. . . .					22 000			
Værø og Røst	Do. . . .			100					
Sortland	Do. . . .	7 400							
Bø	Do. . . .	650	0,27			96 600	0,12		
Øksnæs	Do. . . .	59 180	0,18 0,25			53 940	0,16 0,22		
Dverberg	Do. . . .	1 300	0,14 0,18			165 000	0,10 til 0,12		
		278 129		42 557		370 840			

		Sendt til Sydbyerne og Udlandet.				Solgt til Russerne.			
		Kveite.		Flyndre.		Kveite.		Flyndre.	
		Kvantum i Kilogram.	Pris pr. Kilogram.	Kvantum i Kilogram.	Pris pr. Kilogram.	Kvantum i Kilogram.	Pris pr. Kilogram.	Kvantum i Kilogram.	Pris pr. Kilogram.
Tromsø Amt.									
Trondenes	Herred . . .	50 300							
Ibbestad	Do. . . .	25 000							
Berg	Do. . . .	11 600	0,20	1 300	101 000	0,12 0,15			
Bjarkø	Do. . . .	75 950			30 000				
Lenviken	Do. . . .				7 200		1 000		
Tromsø Sundets	Do. . . .				5 000		3 000		
Karlsø	Do. . . .	320	0,20		200		200		
Kvænangens	Do. . . .				2 500				
Tromsø	By	3 500	0,18						
Skjervø	Herred. . . .				67 140				
		166 670		1 300	213 040		4 200		

Bodø den 31te December 1897.
10de Oktober 1898.

J. A. Johnsen.

Opgave

over Exporten af fersk Fisk for Nordlands og Tromsø Amter 1898.

		Til Indlandet.					Til Udlandet.				
		Kveite.	Flyndre.	Uer.	Hyse.	Torsk.	Kveite.	Flyndre.	Uer.	Hyse.	Torsk.
Nordlands Amt.											
Bindalens	Herred	14 900	28 000		2 550	400	400				
Brønø	Do.	75 340	26 690			600	12 950	300			
Velfjorden	Do.										
Vega	Do.	7 000	4 684				4 861	1 232			
Tjøtta	Do.	23 208	1 403		3 341		2 600			1 000	
Herø	Do.	20 217	12 168				10 000				
Alstahaug.	Do.	5 000	1 500								
Vefsen	Do.										
Hemnes	Do.										
Mo	Do.										
Næsne	Do.	10 000									
Dønnæs	Do.	16 500	2 000	100		50	100				
Lurø	Do.	2 872	1 481								
Trænen	Do.	10 000									
Rødø	Do.	38 000	4 080								
Melø	Do.	7 135	1 220								
Gildeskaal	Do.		500								
Beieren	Do.										
Saltdalen	Do.										

Skjerstad	Herred								
Bodin	Do.	500							
Bodø	By	560							
Nord- & Sørfolden	Herred	3 000							
Steigen	Do.								
Hammerø	Do.	19 000	2 000			6 000	1 000		
Tysfjorden	Do.	3 952				1 711			
Evenæs	Do.								
Ankenæs	Do.								
Lødingen	Do.								
Værø & Røst	Do.	500							
Flakstad	Do.	1 013							
Buksnæs	Do.			10 000					
Borge	Do.	1 000							
Gimsø	Do.								
Vaagan	Do.	1 000			15 000				
Hadsel	Do.	300			500				
Sortland	Do.	45 000				2 500			
Bø	Do.	9 721				7 190			
Øksnæs	Do.	85 980				5 150			
Dverberg	Do.	10 000				400	10 000	1 687	
Tilsammen Kilogram						411 698	85 726	100	15 941	17 500	63 362	6 919	1 000

		Til Indlandet.					Til Udlandet.				
		Kveite.	Flyndre.	Uer.	Hyse.	Torsk.	Kveite.	Flyndre.	Uer.	Hyse.	Torsk.
Tromsø Amt.											
Trondenæs	Herred					420	100 000				
Bjarkø	Do.	58 000					32 675				
Kvædfjord	Do.										
Ibbestad	Do.	28 307				100	14 622				
Salangen	Do.										
Tranø	Do.										
Sør-Reisen	Do.										
Dyrø	Do.	2 500				2 000					
Bergs	Do.	18 621	3 000		2 000	5 000					
Lenviken	Do.	10 000	2 000	2 500							
Hillesø	Do.	1 250									
Maalselven	Do.										
Malangen	Do.										
Balsfjorden	Do.										
Tromsø	By	1 200									
Tromsundet	Herred.										
Karlsø	Do.										
Helgø	Do.	4 000									
Lyngen	Do.										
Skjervø	Do.										
Nord Reisen	Do.										
Kvænangen	Do.										
Tilsammen Kilogram		123 878	5 000	2 500	2 000	7 520	147 297				

Bodø den 31te December 1898.
12te Juli 1899.

J. A. Johnsen.

Opgave

over fersk Fisk solgt til Russerne i Nordland og Tromsø Amter 1898.

		Kveite.	Flyndre.	Uer.	Hyse.	Torsk.	Brosme.	Lange.	Stenbit.	Sei.
Nordlands Amt.										
Røst og Værø Herred		50 000								
Borge Do.		76 000								
Bø Do.		60 600							1 000	
Øksnæs Do.		24 500							500	
Dverberg Do.		353 000		50 000					150 000	
Tilsammen Kilogram		564 100		50 000					151 500	
Tromsø Amt.										
Hillesø Herred		2 000				1 000	1 500		15 000	500 000
Bergs Do.		1 500								
Karlsø Do.		2 000	4 000	12 000				16 000	8 000	16 000
Skjervø Do.		3 700				4 500			1 200	
Helgø Do.		82 400	1 600			100 640	30 000	10 000	10 000	708 800
Tilsammen Kilogram		91 600	5 600	12 000		106 140	31 500	26 000	34 200	1 224 800

Bodø den $\frac{31\text{te December } 1898.}{12\text{te Juli } 1899.}$

J. A. Johnsen.

Fra
Inspektøren for Saltvandsfiskerierne
i nordre Distrikt.

Beretning

om hans Virksomhed i Aaret 1898.

(I Uddrag).

Lofotfisket. Dette Fiske foregaaar fremdeles paa gammel Vis med Garn og Liner, dog med den Undtagelse, at der ved Garnbruget er skeet nogen Forandring, dette specielt vedkommende Garnenes Størrelse. Man har nemlig fundet, at de saakaldte Smaagarn er et noksaa lønnende Redskab, ikke alene hvad angaar Anskaffelse, men ogsaa med Hensyn til Brugen; thi man kan til Driften af disse Garn bruge en meget mindre og selvfølgelig mindre kostbar Baad end den, der nu bruges til de almindelige Torskegarn.

Imidlertid er Anvendelsen af saadanne Garn ved Lofotfiskeriet af noksaa ny Dato, og man har endnu ikke Erfaring for, hvorvidt de vil være tjenlige under et eventuelt større paagaaende Fiske, men desuagtet vil dette Redskab under mange Omstændigheder komme til at hævde sin Plads baade som nyttigt og økonomisk.

Hvad der tidligere er udtalt om den store Nordlandsbaads Ombytning med Sneseilsbaade, er ufnødent nu at gjentages; her er Reformen saa at sige fuldstændig gennemført; thi nu gjælder det ikke alene at anskaffe aabne Sneseilsbaade, men disse forsynes ogsaa for en stor Del med Dæk.

Ogsaa til Linebruget begynder Sneseilsbaaden saa smaat at faa Indpas, idet dens Fordele til dette Fiskeri erkjendes; men den har en skarpere Konkurrent at kjæmpe med, Ottingen nemlig, der som Linebaad betragtet, specielt til Lofotbrug, besidder mange Fordele. Desuagtet har man dog dog Følelsen af, at ogsaa denne Baads Dage er talte; det gjælder kun at skaffe en god Type af Sneseilsbaaden.

Fordelen ved at bruge Sneseilsbaade ogsaa som Linebaade, men forsynet med Dæk, er nu noksaa iøinefaldende, og er der nu flere Steder ude ved Havet, specielt Andenæs, hvor man til Sommerbrug helst vil bruge den mindre, men dækkede Sneseilsbaad

Med Hensyn til Fangstens Behandling staar denne ved de store Torskefiskerier og ikke mindst ved Lofotfisket fremdeles paa et noksaa primitivt Standpunkt. Der spores vistnok en Bedring i Retning Tilvirkning af den saakaldte Kassefisk eller Pressefisk, hvoraf noget sælges til Indlandet og noget til Sverige; men endnu er det tilvirkede Kvantum af denne Vare ikke af nogen næneværdig Betydning i Forhold til den store Maase, som opfiskes.

Den Vare, som efter min Formening staar lavest med Hensyn til Tilvirkningen, er vor Klipfisk, hvilken faktisk er en af vore Hovedartikler paa Fiskeriets Omraade. Dens Tilberedning er vistnok gennemgaaende saa primitiv, som den nogensinde kan blive; thi endog selv de tarveligste Hensyn til Renlighed i Behandlingen forbigaaes af Flerheden af Tilvirkerne, og dog er Renlighedsprincippet en Lov for al god Tilvirkning af Fødevarer, selvfølgelig ogsaa naar disse tilberedes som Handelsvare.

Det synes mig forøvrigt, at det burde være indlysende for enhver, der har Kjendskab til Behandlingen fra første Stadium af, at en saadan Fremfærd ved Behandlingsmaaden maa drage Følger efter sig, og man har god Grund til at spørge, om man ikke her staar foran Ophavet til Klipfisksoppen, denne store Plage, hvorved Hundreder af Tusinde Kroner gaar tabt for vort Land. Men selv de simpleste Foranstaltninger til Forebyggelse af denne Plage eller praktiske Experimenter til Undersøgelse af Soppens Opkomst, — Midler, der efter min Formening maa være de mest paakrævede for at kunne naa Maalet: «god og holdbar Klipfisk,» — undlades. Derfor bliver ogsaa Følgen den ved Lagring af større Kvanta, at der afstedkommes stor Ødelæggelse.

Det var derfor, at jeg i 1897 til Departementet indsendte et Forslag om Bevilgning til sammenlignende Prøvetilvirkning af Klipfisk, hvorunder der ogsaa ved videnskabelige Experimenter kunde anskueliggjøres det absolut uforsvarlige og forkastelige i den nuværende urenlige Behandlingsmaade, saa at Tilvirkerne kan lære at indse, at den størsie Fordel ikke ligger i Masseproduktionen og hvorved de fleste andre Hensyn skydes tilside, men derimod i god og renslig Behandling.

Jeg kan saaledes ikke være enig i den Hypothese, som fra enkelte Hold har gjort sig gjældende, at Ophavet til Soppen ligger i Boderne og fremkommer ved Smitte. En saadan Paastand synes mig allerede at være modbevist ved det Tilfælde, at af to Partier Klipfisk, der staar Side om Side paa samme Bod og under lige Vilkaar, kun det ene Parti er befængt med Sop. Endvidere har man ogsaa Erfaring for, at der fremkommer Sop i Fiskelaster under deres Transport fra Tørrepladsen, ja endog paa selve denne.

Det vilde derfor være ønskeligt, om det af mig i 1897 fremsatte Forslag, som ogsaa er gjentaget i indeværende Aar, snart maatte kunne vinde Autoritetens Tilslutning og Plan for Undersøgelse og Forebyggelse udarbejdet og realiseret. De med en saadan Foranstaltning forbundne Omkostninger vil kun udgjøre en betydningsløs Brøkdel i Forhold til de Værdier, der gaar tabt under den nuværende Tilstand.

Rognens Behandling staar ligeledes paa endnu samme primitive Standpunkt som før. Paa dette Omraade vil antagelig ingen Bedring blive forinden Fiskerne ophører selv at salte sin Rogn. Salget af denne burde under Fiskerierne foregaa i fersk Tilstand, hvorved Tilvirkningen kunde foregaa paa en mere rationel Maade.

Der forbruges rigtignok nu endel Rogn til Nedlægning som Hermetik samt saltes noget til Kaviar. Men disse Kvanta er endnu uden Betydning i Forhold til, hvad der tilvirkes som saltet Vare.

I min forrige Indberetning fremholdt jeg, at Veining af Fisken ved dens Indkjøb i fersk Tilstand vilde være en hensigtsmæssig Foranstaltning. Jeg maa fremdeles fastholde denne Opfatning, idet jeg formener, at det vil være gavnligt, om en saadan Reform kunde blive gennemført.

Hvad der i Foranstaaende er udtalt om Lofotfisket, gjælder ogsaa de øvrige Torskfiskerier i mit Distrikt.

Sildefisket gav desværre for 1898 et misligt Udbytte i Nordlands og Tromsø Amter. Man kan endog sige, at det helt mislykkedes; thi Forekomsten af Sild var høist ubetydelig saavel inde i Fjordene som ude ved Havet, og Fangsten var ogsaa ringe.

Dertil kom, at en af Sildens værste Fiender, Blækspruten, var tilstede i stor Mængde ligefra Fjordbunden til udenfor de yderste Havskjær, og det er ikke tvivlsomt, at den øvede sin store Indflydelse ligeoverfor Fiskeriet.

Angaaende denne «Ufisk» vilde det maaske være gavnligt, om Videnskaben ofrede den nogen Opmærksomhed, ikke alene dens Tilstedeværen, Forplantning og Indflydelse paa Sildefiskeriet, men ogsaa, om den tjener som Føde for Hvalen i voxen Tilstand eller som Yngel.

Jeg maa atter fremholde det høist paakrævede i, at der kommer istand en Tønde- og Vragelov. Flerheden, ja jeg kan vel sige omtrent alle i Nordlands og Tromsø Amter, som er interesserede i Sildebedriften, finder en saadan Lov særdeles ønskelig.

Enkeltes Mening, bygget paa modsat Anskuelse, burde have mindre at sige angaaende denne Sags Afgjørelse, da den særdeles store Majoritets Tilslutning saavel her som paa andre Omraader maa komme i Betragtning.

I min forrige Indberetning udtalte jeg ogsaa Ønskeligheden af, at der under Sildefiskerierne bliver anvendt det samme Mærkesystem for Fiskebaadene, som nu bruges under Lofotfisket. Dette vil i mange Henseender hjælpe til en bedre Orden under et paagaaende større Sildefiske, specielt under Kampen mellem Garn- og Notfiskerne.

Jeg tillader mig ogsaa at gjentage mine Udtalelser om Gavnligheden af Skjerpning af Lov til Forbud om Udkastning af død Sild og Sildeaffald paa Sildefjorden.

Ferskfisk-Exporten for Nordlands og Tromsø Amter har for indeværende Aar taget yderligere Tilvæxt og udgjør alene det exporterede Kvantum Kveite og Flyndre et betragteligt Parti, foruden at Exporten af andre Fiskesorter ogsaa har tiltaget, specielt ved Etableringen af den nye Bergens Hurtigrute. Derved er man ogsaa kommet i god Forbindelse med Tyskland og Holland, til hvilke Steder det tidligere var umuligt herfra at exportere fersk Fisk i Is.

Interessen for denne Næringsvei er ogsaa i stadig Stigende blandt Befolkningen heroppe, og var der allerede ca. 70 Firmaer, der iaar befattede sig med denne Forretning.

Overensstemmende med den til Departementet indsendte Opgave udgjorde Exporten i 1898 for Nordlands og Tromsø Amters Vedkommende for Kveite alene:

Exporteret til Ind- og Udlandet i Is . . . Kg.	746 235
Solgt til Russerne »	655 600

Tilsammen Kg. 1 401 835,

altsaa en Forøgelse fra forrige Aar med Kg. 373 156 og fra 1896 med Kg. 821 865.

Af Flyndre exporteredes til Ind- og Udlandet i Is . . Kg.	97 645
Solgt til Russerne »	5 600

Tilsammen Kg. 103 245

Her udgjør Forøgelsen fra forrige Aar Kg. 55 185.

Værdien af det opfiskede Kvantum Kveite for Nordlands og Tromsø Amter foruden hvad der er medgaaet til eget Forbrug, kan anslaaes til ca. Kr. 240 000,00 og for Flyndrens Vedkommende til henimod Kr 20 000,00, og kan Udførselsværdien af det samlede Kvantum andrage til ca Kr. 400 000,00.

Jeg kan ikke undlade atter at fremholde Nødvendigheden af, at en Fredningslov, hvorved alt Fiskeri af Flyndre i Gydetiden forbydes, sætter en Stopper for den hensynsløse Maade, hvorpaa Flyndrefisket nu for Tiden drives, og som utvivlsomt vil bidrage til Flyndrens Udryddelse.

Værdien af denne Fiskesort er imidlertid nu saavidt stor, at det bliver nødvendigt ved behørig Foranstaltninger at værne om dens Bestand.

Edderfuglen. I min forrige Aarsberetning nævnte jeg denne Fugls Skadelighed ligeoverfor Fiskeyngelen. Jeg er fremdeles af den samme Opfatning, nemlig at denne Fugl er det værste Skadedyr for den aldeles forsvarsløse Yngel.

Jeg finder, at Edderfuglens Fredning er saa meget mere beklageligt, som Udbyttet deraf nu paa langt nær vistnok skaffer Væreierne den samme

Indtægt som tidligere. Min Formening er derfor, at Fredningen nu nærmest maa betragtes som Liebhaberi.

Som yderligere Støtte for min Formening kan anføres, at jeg har konfereret med erfarne Mænd angaaende denne Sag, og disse har udtalt, at Edderfuglen absolut maa betragtes som et Skadedyr i ovennævnte Retning. Derfor turde jeg henstille, at denne Sag ofres al mulig Opmærksomhed. Maaske vil derved konstateres ogsaa en Aarsag til Fiskebestandens Aftagen i vore Fjorde.

Hermetikindustrien synes ogsaa i Nordland at ville tage Opsving. Den af mig i sin Tid etablerede og drevne Forretning «Nordlands Preserving Co.» er nu gaaet over til et større Aktieselskab, og skal der til Vaaren bygges tidsmæssig Fabrik.

Den paa Sønnes paa Helgeland værende mindre Hermetikfabrik vil i nærmeste Fremtid blive betydelig udvidet, og vil tidsmæssige Maskiner anskaffes. Fabriken bygger nu Fabrik (Filial) i Lofoten specielt for Nedlægning af fersk Torskerogn. Dens Produkter har vundet Anerkjendelse og Søgning.

De andre Anlæg, som forefindes i Nordland og Tromsø Amter, har endnu ikke vundet frem til nogen større Virksomhed, men har dog deres Produkter vundet Bifald.

Der har fra flere Hold været konfereret med mig om Anlæg af saadanne Fabrikker, men tildels Mangel paa tilstrækkelig Kapital og tildels Mangel paa god og fagmæssig Ledelse staar i flere Tilfælde hindrende iveien. Ikke destomindre er Tanken og Opmærksomheden for denne vigtige Næringsvei saavidt vakt, at man antagelig i nær Fremtid kan paa-regne flere Anlæg af denne Art.

Bodø den 31te December 1898.
10de August 1899.

Ærbøigst

J. A. Johnsen.

Fra

**Fiskeri-Inspektøren i Romsdals og
Trøndelagens Amter.**

Beretning

om hans Virksomhed i Aaret 1898 (i Uddrag).

Herved har jeg den Ære at afgive den i Instruxens § 8 paabudne aarlige Indberetning. I Tilslutning til, hvad jeg i en foregaaende Aarsberetning har bemærket angaaende Baadstellet m. v. i mit Distrikt, skal jeg denne Gang tillade mig at omtale, i hvilken Retning Bestræbelserne i visse Dele af Distriktet gaar for at tilveiebringe de, efter Fiskernes praktiske Erfaring, mest hensigtsmæssige og for Bedriften bedst regningsvarende

Dæksbaade og Skøiter.

I de nordlige Dele af mit Distrikt er aabne Baade med det gammel-dage Raaseil fremdeles mest almindelig, saavel til Brugsbaad som til Fiskerbaad. Sansen for bedre, dækkede Baade med Sneiseilsrig, er dog vakt omtrent overalt. Og var den økonomiske Evne hos Fiskerfolket der noget større, vilde Anskaffelsen af Dæksbaade og Smaaskøiter visselig gaa raskere for sig; ogsaa den Omstændighed, at Befolkningen i de nordlige Dele af Distriktet stiller den Fordring til en Fiskerbaad, at den skal være letvint under Aarerne, bidrager meget til, at Anskaffelse af den kortere, mere dybstikkende og derfor mindre letroede Dæksbaad vækker Betæneligheder, naar en mere moderne Type af dækket Baad skal vælges fremfor eller istedetfor den traditionelle nordlandske eller trønderske Type. Derfor sees, at en hel Del af de søndenfor aflagte og som uhensigtsmæssige i Naustet satte «Møringer» (Overgangstypen fra Søndmørsottringen til Dæksbaaden) anskaffes nordpaa som fuldt tjenlige Baade, saavel til Fiskeri som til Førseelsbaad; en «Møring» er nemlig, i Forhold til sin Størrelse, nogenlunde letroet paa Grund af, at den er flaa og lav paa Vandet. Men netop i dette Valg af en Overgangstype vil Udviklingen af Baadstellet i vedkommende Distrikter føres ind paa en sikker om end længere

Vei til den moderne Baadtype. Reformen vil maaske derved vinde et videre Terrain, fordi den sker trinvis og følger Traditionen og den praktiske Erfaring i andre Bygder; Overgangen fra de gammeldagse til det mest moderne i Skrogets Form saavel som i Rig og Seilføring vil derved ogsaa kunne gjøres mod et forholdsvis mindre Udlæg, fordi de fleste af disse «Møringer» gjerne sælges for en billig Pris. Et ikke uvigtigt Moment er det ogsaa, at den «topindede» eller tomastede Møringsbaad er lettere at manøvrere med de smaa Seil, end de store enmastede Dæksbaade, som i uøvede Baadfolks Hænder og under Seilads i Fjorde med hvasse Kastevinde kan være vanskelig nok at greie.

Saalænge Skreifisket om Vinteren og Fedsildfisket om Sommeren var de eneste Fiskerier, hvori det hele Fiskerfolk, Kystbeboere saavel som Fjordmænd, regelmæssig deltog, var Savnet af dækkede Baade til selve Fiskeriet mindre føleligt i den nordlige og mellemste Del af mit Distrikt. Thi om Vinteren har de Rorboderne eller sine egne Boliger at ty til som Opholdssted om Natten og under Uveir med Landligge, og om Sommeren er Opholdet i de store aabne Baade inde i en Sildefjord ikke forbundet med synderlig Fare for Liv og Helse.

Anderledes er Forholdet blevet i de sidste Aar, da Storsildfisket senhøstes og for Drivgarn ude paa det aabne Hav er blevet en meget betydelig og lønnende Bedrift. Dette Fiskeri foregaar hovedsagelig i de mørke Høst- og Vinternætter, ofte fjernt fra Fiskernes Hjembygd, paa en for mange lidet kjendt Kyststrækning og i tildels vanskelig Farvand. Baaden med sin Drivgarnslænke kan hyppig i Nattens Løb, under Drivingen, blive ført af Vind og Strøm i en slem Legerval, mellem ubeboede Holme, eller blive nødt til at søge ind til Udhavne og lignende Pladse, hvor man kun er henvist til sin Baad som eneste Opholdssted for kortere eller længere Tid. Under saadanne Omstændigheder kan Fiskerne i aabne Baade blive ilde nok stedt, medens de i en Dæksbaad vil kunne have Tag over Hodet som Proviant og andet til Livsophold, ligesaa bekvemt som i en Rorbod eller i en Bopæl paa Landjorden. Denne Fordel ved at have Dæksbaad er af ikke lidet vidtrækkende Betydning for Fiskerfolket, ikke alene under Storsildfisket og andet Havfiskeri, men ogsaa under ethvert andet Fiskeri, som hidtil har været knyttet til bebyggede Fiskevær og lignende med Boder eller Hytter udstyrede Havne.

Naar Brugen af større Dæksbaade bliver almindelig under alle Fiskerier, vil Kravene paa offentlige Foranstaltninger til Beskyttelse af Fiskernes Liv, Helse og Eiendom forandres i flere Punkter; exempelvis vil saaledes det vanskelige Spørgsmaal om at skaffe Fiskerne i saa mange Fiskevær fornødent Drikkevand og nødtørftigt Husly blive lettere at løse, maaske løses af sig selv, idet enhver veludrustet Dæksbaad vil føre begge Dele med sig for hele sit Mandskab. Paa den anden Side vil Kravene paa Moloer og Havneanlæg i Fiskeriernes Interesse ændres i den Retning, at Anlæg for mindre og aabne Baade vil findes at maatte faa Karakter

af lokale Foranstaltninger, medens Anlæg bestemte for den egentlige Fiskerflaade, vil findes at maatte have en Beliggenhed og et Udstyr som for Skibshavne, tjenlige ogsaa til Samlingsplads for Kjøbefartøier, Dampskibe og øvrige Flaade, som i vore Dage jævnlige følger Fiskerflaaden og et større Fiskeri.

Paa mine Reiser i vedkommende Dele af Distriktet har jeg oftere paa Fiskerimøder og i lignende Sammenkomster med Fiskerfolket benyttet Anledning til at fremholde, hvilke mange og vigtige Fordele en dækket Baad byder fremfor de aabne, hidtil almindeligt benyttede. Og Fiskeriselskabernes Opmerksomhed har ogsaa været ledet hen paa disse Forhold, uden at Resultatet heraf har været synderlig fremtrædende. Anledningen for Fiskerne selv til at se og prøve Dæksbaadens Fortrin har ikke været forhaanden i forønsket Grad; under de almindelige store Fiskerier i nævnte Del af Distriktet har Fiskerfolket omtrent udelukkende bestaaet af Hjemfolk og Fjordmænd, hvis Baadstel har været det gamle, og for hvem Haandteringen og den rette Brug af en Dæksbaad som Fiskerbaad har været mindre kjendt. At anskaffe eller endog blot forsøge at drive Fisket med en Dæksbaad som paa Prøve, har faldt dem i Regelen for vanskeligt, om end saadant ikke har været fremmed og fjernt fra deres Tanker. Den økonomiske Evne har ikke været stor nok til at Vanskelighederne saa let kunde overvindes. I Betragtning af denne Sagernes Stilling har jeg troet, at det vilde være hensigtsmæssigt at give Fiskerfolket Anledning til at se en moderne søndmørsk Dæksbaad paa nært Hold og til af erfarne Søndmørsfiskere at faa al ønskelig Forklaring paa Stedet og ombord i selve Baaden, om hvorledes Baaden bruges saavel som under Skreifisket til Linebaad (med Dorier) eller til Garnbaad, som under Storsildfisket til Drivgarnsbrug. Med dette Formaal for Øie har jeg, som det vil være det kongelige Departement bekjendt, baade i 1897 og i 1898, for offentlig Regning leiet en saadan Dæksbaad og begge Aar i omtrent to Maaneder seilet omkring med den i Dele af Nordmøre og Fosen paa Fremvisnings-Tourné. Om disse Ture skal jeg tillade mig at oplyse følgende:

Efter at jeg i August og September 1897 havde gjort endel Ture i Skjærgaarden mellem Harøen i Syd og Grip i Nord, begyndte Turene i 1898 med Hustadviken og fortsattes nordover til Froan i Fosen samt til Trondhjemsfjordens inderste Arme. Den 6te August kom Baaden til Kristiansund, hvorfra den efter et kort Ophold seiledes til Vestsmølen og Nordsmølen med Lods ombord; i Fiskeværerne Veiholmen og Bratvær fremvistes Baaden et Par Dage og blev besøgt flittigt; i de mindre Fiskevær i Nordsmølen og Vestsmølen gjordes kortere Ophold. Overalt vakte Baaden megen Interesse, og der blev Anledning til ikke alene at give Forklaring om Baadens Brug ved de forskjellige Fiskerier, men ogsaa om andre Fiskerianliggender i Forbindelse dermed; saaledes blev der f. Ex. i Veiholmen, hvor endel Makrel blev fisket under Baadens Ophold der, givet Veiledning i Tilvirkning af Makrel for det amerikanske Marked.

Efter Tilbagekomsten til Kristiansund blev Baaden liggende der nogle Dage, hvorunder en hel Del Fiskere og andre Fagmænd tog den i Øiesyn; ogsaa nogle Baadbyggere fra Nordmøre fik Anledning til at gjøre sig nøiere bekjendt med Bygningsmaaden, Anvendelsen af vandtætte Skot og fast Jernballast, hvormed Baaden var blevet udstyret i Vinterens Løb med velvilligt indvilget Bidrag fra Redningselskabet.

De 22 Mil fra Kristiansund til Trondhjem blev tilbagelagt (med Fradrag af Opholdet i Bejan) paa 13 Timer — meget godt seilt af en liden Dæksbaad, kun 28 Fod lang.

Under Opholdet i Trondhjem, som varede til 17de September, benyttes Ventetiden til nogle Ture dels for at vise Baadens Sjødygtighed i haardt Veir, og dels for at give Befolkningen inde i Fjorden Anledning til at se Baaden. Der ankredes op forskjellige Steder i Strinden, Frosten, Leksviken, Skogn, Inderøen og Beitstaden, et Par Dages Ophold gjordes i Levanger og Stenkjær samt ved Tautra. Overalt kom der Folk ombord for at gjøre sig nærmere bekjendt med den for dem ukjendte Baadtype, paa hvis Seilads i Storm og høi Skavl paa Fjorden i et Par Uveirsdage man havde faaet Rede. Saavel i Trondhjem som i Stenkjær og Levanger gjorde Baadbyggere og lignende Fagmænd sig nøie bekjendt med Bygningsmaaden og Udstyret, hvad Skrog saavel som Rig angaar.

Den 18de September Kl. 4 om Morgenen seiledes fra Trondhjem via Bejan til Hitteren og Frøien, derfra ned Ramsøfjorden til Sørsmølen og Edø tilbage til Kristiansund (via Aure), hvor ankredes den 30te September. Reisen var dermed afsluttet. Paa den sidste Del af Tilbageturen besøgte de Dele af Fosen, hvor Dæksbaade vil faa den mest udstrakte Anvendelse, nemlig i de Farvand, hvor Indsig af Sommersild er omtrent aarvist, og hvor Drivgarnsfisket efter Storsild har gode Chancer. Navnlig Frøiværingernes syntes at interesseresig levende for vor Dæksbaad, som netop ankom til Titran i de Dage, da Sild havde vist sig ude paa Havet og gav Anledning til at drøfte Spørgsmaalet om Drivgarn efter Storsild paa Havet i mørke Nætter. Mange Fiskere kom ombord for grundig at studere Baaden og faa vide nøie Besked om dens Brug. Og da mit Mandskab betsod af 2 flinke Søndmøring, som med Baaden havde drevet baade Skreifiske (med Garn og Line) og tillige Storsildfiske og Bankfiske paa Storeggen, kunde alle Oplysninger gives fra 1ste Haand. Det hændte flere Gange, at Flokke af Fiskere fulgte med paa Baaden lange Strækninger for personlig og ombord at faa se og høre alt. Ogsaa fra Land fulgtes vor Baad med Opmærksomhed paa dens Ture rundt omkring i Skjærgaarden og til de fjerne Fiskevær; jevnlig tonedes Flag ved vor Ankomst eller hilsedes med Flag, naar vi passerede Stedet.

Om Baaden selv skal her kun oplyses, at den var Klinker og bygget paa Nordre Birkeland i Volden (omtrent 1 Mils Vei fra Sjøen). Kjølens Længde var 28 Fod; fra Stævn til Agterkant af Hekket maalte den 30

Fod) største Bredde var 10 Fod; Dybden i Rummet, fra Kjøel til Dæk 4 F. 6". Den var enmastet, med almindelig Rig og Seilføring, hvortil hørte Gaffeltopseil. Foruden Storluge og Agterluge havde den helt forud i Stævnen en liden Luge med Plads for en Mand under Indhivning af Garnlænken. Styrerummet var indbygget med Afløbshul i Bunden for Ovenvand. Den faste Jernballast bestod af gamle Jernrister; de afsatte vel meget Rustvand og burde været stenkulstjæret. Der var to vandtætte Tværskot, dobbelte med Mellemlag af Tagpap. Ved Skyveluger af Jern nede ved Kjølsvinet kunde Vandet fra Forrummet eller fra Agterrummet ledes ind til Pumpen; det skede med en til Lugen fæstet Jernstang, hvis Haandtag stod oven Dæk. Baadens Drægtighed var ca. 85 Tønder; den kunde med sin faste Jernballast tage ind, paa Havet, ca. 2 000 Skrei. Dens Navn var «Sverre»; den eiedes og førtes af Johan Kjærstad af Lepsøen. Under Opholdet i Trondhjem blev den solgt til en Lods og Fisker fra Veiholmen i Nordsmølen; Prisen var ca. Kr. 700,00. Den nye Eier overtog den 1ste December og deltog strax i Storsildfisket med Drivgarn udenfor Kristiansund; den var da vistnok den eneste Dæksbaad fra Smølen, ligesom der var yderst faa i det øvrige af Nordmøre, men fra de talrige Forespørgsler, som jeg siden ihøst har modtaget og endnu jevnlig faar, har jeg al Grund til at tro, at der saavel i Fosen som i Nordmøre om føie Tid vil blive anskaffet en hel Del. Under Storsildfisket ivinter i nævnte Distrikter fik Befolkningen der saa klare Beviser paa Dæksbaades Fortrinlighed, ja Nødvendighed, til Drivgarn paa Havet om Vinteren, at der neppe kan være Tvil tilbage hos nogen tænksom Fisker derom. Ogsaa den Omstændighed, at den langt overveiende Del af Flaaden af Dæksbaade var langveisfra, en stor Del fra Nordland, og at netop disse tjente store Mandslotter, medens Hjemmefolket i de aabne Baade tjente forholdsvis lidet, vil gjøre Sagen desto mere indlysende.

Hvad nu angaar den sydlige Del af mit Distrikt, Søndmøre og Romsdalen, saa gaar Udviklingen af Baadstellet og Anskaffelsen af Skøiter i den Retning, at der hovedsagelig bygges store Dæksbaade og Smaaskøiter, medens Storskøiterne paa 40 Tons og derover bliver færre og færre. Fiskerfolket mener at have Erfaring for, at Smaaskøiterne lønner sig bedst; og de Fiskere, som ikke raader over desto større Pengehjælp, anskaffer sig store Dæksbaade paa indtil 40 Fods Kjøel. Ofte kjøber to Fiskere i Fællesskab en Baad. Redere blandt Handelsstanden og større Samlag af Fiskere foretrækker at anskaffe sig Dampbaade. De største Skøiter er nu ikke længere saa let at faa bemandede, og totre er omdannede til Dampbaade; de har i denne Skikkelse vist sig at være meget hensigtsmæssige, især til Drivgarnsfisket. Som i en tidligere Aarsberetning antydet, er jeg personlig af den Mening, at det ikke er selve Storskøiterne og Kutterne paa 45 til 60 Tons Drægtighed, som er ufordelagtige til Fiskeri; men at det er en uheldig eller uhensigtsmæssig For-

deling af Fangstudbyttet og Lotterne, som er Skylden i den Miskredit, hvori disse Fartøier er kommet hos Fiskerfolket: Mandskabet finder at Fartøierne beregnes for mange Lotter, og Rederierne finder, at færre Lotter kan de ikke nøies med. Kommer saa hertil, at Fiskerne fortrækker at eie sin egen Skøite eller Dæksbaad, finder større Tilfredshed i at «være en liden Herre end en stor Tjener,» og at det for Fiskere som for andre arbejdende Klasser er mere tillokkende at arbeide for egen Regning end for en Andens, mere behageligt at være uafhængige end undergivet en Andens Dispositioner, — saa vil Forklaringen over Udviklingens Gang i dette Stykke være dermed givet. At Forholdene arter sig meget anderledes i andre Distrikter paa Kysten kommer formentlig hovedsagelig deraf, at i Søndmøre og Romsdalen er en stor Del af Fiskerfolket udelukkende Fiskere eller driver Fiskeri Aaret rundt; de er derhos i Regelen selvhjulpne eller endog velstaaende, saa de kan indrette hele sin Bedrift saaledes som det høver dem selv bedst. Og da de maa forudsættes at have mere praktisk Erfaring og Indsigt i sit Yrke end største Parten af Rederierne og Handelsstanden, vil Udviklingen i Fiskeriet i nævnte Fogderier faa en anden Karakter end der, hvor Fiskerne kun en kort Tid af Aaret driver Fiskeri, og hvor Udrustningen i sin Helhed almindelig sker for andres Penge eller paa Forskud og Kredit, uden nogen synderlig Adgang for Fiskerne til at inklade sig paa Experimenter med noget nyt eller paa Reformers af indgribende Betydning, naar ikke vedkommende Kreditor selv baade har Indsigt i Fiskeriet og vil deltage i Resikoen med at prøve noget nyt. Det synes mig ogsaa at være ganske naturligt og indlysende, at netop i de Distrikter, hvor de professionelle Fiskere ertalrigst og mest uafhængige, maa den praktiske Fiskeribedrift og særlig den tekniske Side af Fangstarbeide være længst fremme i Udvikling, og enhver Reform eller Forsøg paa noget nyt have de bedste Chancer for at lykkes og vinde almindelig Tilslutning. Kapitalen i andre Fiskeridistrikter kan nok være større, men Kapital uden Indsigt i selve Fiskeribedriften er langt uheldigere stillet overfor Fremskridt, end Indsigten alene eller i Forbund med smaa Resourser.

Med Hensyn til det ovenfor berørte Forhold, at de store Kuttere og Storskøiter er i Tilbagegang og at Smaaskøiterne findes at være mere lønnende, saa lader dette sig tydeligst paavise for Skreifiskets Vedkommende og navnlig fra Aalesund. Herover har jeg udarbejdet en kort Statistik for Vinteren 1892 og for 1898, hvoraf fremgaar følgende: I 1892 repræsenterede de 20 største Kuttere, som deltog i Fisket og fiskede bedst, tilsammen 907 Tons med 280 Mands Besætning; i 1898 repræsenterede den tilsvarende Flaade 712 Tons med 251 Mands Besætning. Deles dernæst disse 20 for begge nævnte Aar i 2 Klasser, en med de drægtigste og en med de mindst drægtige, saa sees, at af første Klasse — 10 Kuttere — var Gjennemsnitsstørelsen i 1892 nøiagtig 54,4 Tons, men i 1898 kun 45 Tons. I 2den Klasse — de øvrige 10 — viste Gjen-

nemsnitsstørrelsen i 1892 sig at være 36,3 Tons, men i 1898 kun 27,1 Tons. Og sammenlignes dernæst Fangstudbyttet for disse Klasser, saa findes, at i 1892 fiskede de 10 største Fartøier gjennemsnitlig 560 Fisk pr. Ton og 2003 Fisk pr. Mand, medens i 2den Klasse fiskedes henholdsvis 714 Fisk pr. Ton og 2 026 pr. Mand. I Vinteren 1898 (da Fisket var middelmadigt) fiskede de 10 største 397 Fisk pr. Ton og 1 200 pr. Mand, men de 10 mindre 506 Fisk pr. Ton og 1 318 pr. Mand. Paa alle Sammenligningsposter staar de mindre Fartøier foran de større, enten Fisket slaar godt til, som i 1892, eller er middelmadigt som i 1898; Forskjellen i 1898 er betydeligst, da fiskedes pr. Mand paa de mindre Fartøier ca. 10 Procent mere, og pr. Ton over 27 Procent mere end paa de største Fartøier. Og da nu Mandskabet paa de mindre faar en forholdsvis større Andel i Udbyttet, vil man forstaa, hvorfor de største Kuttere har vanskeligst for at faa Mandskab til Fisket.

Et Sammendrag af vedkommende Tabeller viser følgende, hvoraf ovenstaaende fremgaar:

Under Fisket i 1892.

	1ste Klasse Fartøier, 0: største 10.	2den Klasse Fartøier, 0: de næststørste 10.
Totaldrægtigheden	544 Tons	363 Tons
Totalfangstudbyttet	304 500 Fisk	259 300 Fisk
Gjennemsnitlig Drægtighed	54,4 Tons	36,3 Tons
Do. Fangst pr. Ton	560 Fisk	714 Fisk
Do. Fangst pr. Mand	2 003 »	2 026 »

Under Fisket i 1898.

	1ste Klasse Fartøier, 0: de 10 største:	2den Klasse Fartøier, 0: de 10 næst.
Totaldrægtigheden	450 Tons	271 Tons
Total Fangstudbyttet	178 600 Fisk	137 050 Fisk
Gjennemsnitlig Drægtighed	45 Tons	27,1 Tons
Do. Fangst pr. Ton	397 Fisk	506 Fisk
Do. Fangst pr. Mand	1 200 »	1 318 »

Dette gjælder, som bemærket, for Skreifisket. Om de end mindre Fartøier, Dæksbaadene, kan tilføies, at Forholdet stiller sig forsaavidt end bedre for dem, idet deres Fisk i Regelen betaales med nogle Ører pr. Stykke mere. Under Sommerfisket paa Storeggen er ogsaa Forholdet, hvad Prisen angaar, ordnet saaledes, at Dæksbaadenes Grovfisk faar en lidt høiere Pris end Storskøiternes, de saakaldte Liggere, som bringer

Fisken ind efter længere Tids Forløb end Dæksbaadene. Under Storsildfisket og Makreldorringen i Nordsjøen gjøres ingen Prisforskjel mellem store og smaa Fartøier, og som Regel kan anføres, at de store Fartøier under disse Fiskerier ikke viser sig at være de mindst lønnende, men oftest det modsatte. Bliver det almindelig Skik, at de store Skøiter fører Is med sig og indretter Kjølrum ombord for Kveite og anden Ferskfisk, vil de under Storeggfisket vistnok atter vise sig fordelagtigst. Imidlertid vil sandsynligvis Dæksbaadenes Antal voxe, og de vil maaske bygges større end nu, eller som Smaaskøiter paa opimod 20 Tons Drægtighed, saa de kan afgive Plads til at salte Storsild ombord og til at indrette Isrum og Kjølrum for Storeggfisket under Dæk. Udviklingen vil medføre, at Hensyn til begge Dele vil faa stor Indflydelse paa Dæksbaadenes Størrelse og Indredning; det afgjørende synes dog at ville blive Hensynet til Fiskerne selv som Eiere og selvstændige Driftsherrer — et Hensyn, som veier meget hos Fiskerbefolkningen overalt paa Kysten, og som i sig selv synes at være ligesaa berettiget som naturligt. Efterhaanden som Fiskerfolket magter det eller faar Bistand til at magte det, vil de anskaffe Dæksbaade istedetfor aabne Baade og efter Omstændighederne bygge Dæksbaadene saa store, som Resourcerne tillader det, maaske komme tilbage til atter at bruge Storskøiter og Kuttere, men som Eiere, ikke som leiet Mandskab.

Fiskerdampbaadene.

I ovenstaaende Betragtninger er ganske bortseet fra Udviklingen i Retning af Anskaffelse af Dampbaade til Fiskeri. Herom skal denne Gang kun bemerkes, at de sidst anskaffede Fiskerdampbaade inden mit Distrikt er endel større end de ældre. Tidligere var disse Dampbaade almindeligst omtrent af følgende Størrelse: 70 Fod (engelsk) Længde overalt, $17\frac{1}{4}$ Fod største Bredde og $6\frac{1}{2}$ à 7 Fod Dybde; Drægtighed 45 à 50 Tons brutto og 13 à 17 Tons netto. Enkelte var ikke lidet mindre. I de sidste Aar er Størrelsen mere almindelig: 90 à 93 (engelsk) Fods Længde overalt, $17\frac{1}{2}$ à 18 Fods største Bredde, 8 à 9 Fod Dybde med en Drægtighed af henimod 90 Tons brutto og 38 à 40 Tons netto. Det er vanskeligt at sige, om man herefter vil bygge end større til dette Fiskeribrug, som hovedsagelig gjælder Vinterfisket efter Skrei, Storeggfisket efter Kveite og Drivgarnsfisket efter Storsild. Saaledes som disse Fiskerier drives hos os, vil større Dampbaade end 40 à 45 Registertons netto rimeligvis ikke findes hensigtsmæssige, dels fordi Farvandet kræver mindre og lethaandterlige Dampbaade, og end mere fordi vore Fiskere ikke vil have saa let for at reise den fornødne Kapital til større og kostbarere Dampbaade.

I denne Forbindelse finder jeg at burde gjøre en Bemærkning overfor de paa Udland og Indland, fra offentlige Fiskerifunktionærer og Privatmænd fremkomne Opmuntringer og Forslag om at bygge store Fiskerdampbaade, efter engelsk og tysk Mønster, som kunde bringe Fangst-udbyttet direkte paa det udenlandske Forbrugsmarked. Det forekommer mig, at disse Forslag tager lidet eller intet Hensyn til vore Fiskeriforhold. Og naar disse Forslags Talsmænd anfører som et formentligt sterkt Argument for sine Anskuelser i Sagen, at vi som sjøfarende Nation bør konkurrere med de Fremmede paa Fiskepladsene ude i Nordsjøen og under Færøerne og Island, bestræbe os flittigt paa at forsyne engelske og tyske Markeder med Ferskfisk fra Nordsjøen og tilstødende Havstrækninger samt begynde at bruge Trawldampskibe m. v. og gaa over fra Seil til Damp i Fiskeriernes Tjeneste, saaledes som allerede er Tilfældet i Koffardiflaaden, -- saa skal jeg indrømme, at i denne Argumentation er der god Klang, og at det store, mindre sagkyndige Publikum vistnok vil føle sig tiltalt, maaske endog overbevist om en saadan Argumentations Holdbarhed. Men enhver med nærmere Kjendskab til vort Lands Fiskeriforhold og med nogen Indsigt i selve Fangstarbeidet paa vore Fiskepladse vil vide, at i Virkeligheden stiller Sagen sig helt anderledes, og at den i Perspektiv seede «Reform» ikke er nogen Forbedring af vore egne Fiskerier, ikke ligger indenfor vore Fiskeriers Ramme, neppe nok kan henføres til vor Fiskerbefolknings Opgave og under alle Omstændigheder ikke, økonomisk betragtet, vil kunne magtes af vore Fiskere.

Den af Forslagsstillerne fremholdte «Reform» vedkommer *Fiskehandlerne*, *Exportørerne* og tildels Dampskibsrederierne; Forslagene bør derfor adresseres til disse Næringsdrivende. Sagen ligger for dem, angaar deres Forretning og vil kunne magtes af dem. Selve Fiskeriet ude paa Nordsjøens Banker er internationalt og kan forsaavidt ogsaa komme ind under norsk Fiskeribedrift, men det staar uden direkte Forbindelse med vore Fiskerier og kan ikke betegnes som en Udvikling af dem, saaledes som de er bestemte og betingede af Naturforhold, hvorover ingen menneskelig Magt raader.

Naar det engelske og tyske Fiskeri med Dampbaade og Trawlere stilles op som følgeværdigt Exempel, saa kan som modsvarende — ikke modsat — Exempel opstilles for vore Fiskere det amerikanske, hollandske og tildels det skotske, hvoraf vort Fiskerfolk visselig kan lære meget, og med hvis Ordning af Fiskeribedriften vore Fiskerier har større Lighed i flere Punkter.

Hvorledes man end stiller sig overfor de fremmede Nationers Fiskerier som indeholdende lærerige Anvisninger for os, saa maa fremfor alt erindres, at kun en Brøddel af vore Fiskere bor eller hører hjemme ved Nordsjøens Kyster, og at den langt overveiende Del af vort Fiskerfolk har og fremtidig vil have sit Arbeidsfelt langt nordenfor, samt at deres

Livsgjærning er at udnytte Fiskerierne paa vore egne Kyster og i de tilstødende Farvande, hvor der endnu er overmaade rummelig Plads for store Fremskridt og vidtrækkende Reforme i mange Retninger. Den landsgavnlig Opgave, som den private Foretagsomhed saavel som de offentlige Foranstaltninger bør og maa stille sig, er vore egne Fiskeriers tidsmæssige Udvikling — ved *Fiskerne selv* og for *Fiskernes Fremgang* i økonomisk Velvære. Dette er uomtvistelig Hovedopgaven, hvorom alle Kræfter bør samles. I næste Række kan gjerne stilles op at fremme norske Næringsdrivendes Deltagelse i Fiskeriet i fremmede Farvande, hvor der er et stort Felt for Kapitalisters og Aktieselskabers Konkurrence med alle Nationer rundt Nordsjøen og i andre fjernere Farvande. Ogsaa dette kan jo fortjene Opmerksomhed og Opmuntring samt de offentlige Fiskerifunktionærers Veiledning. Det indrømmer jeg villigt, men det første skal gøres, om end det sidste maa forsømmes; Arbeidet med Hovedopgavens Løsning taaler endnu ikke, at Kræfterne spredes.

Som en Illustration af, hvorledes Havfisket hos os udvikler sig, hvorledes Arbeidsfeltet flyttes fjernere fra Kysten og allerede ligger i internationale Farvande, vil en kort Fremstilling af

Søndmørsbankfiskeri 1898

kunne tjene. Dette gjælder Fangst af Lange og Brosme, men væsentlig Kveite, som især Dampbaadene lægger sig efter. Fangstfeltet ligger langt tilhavs. Dæksbaadene og Smaaskøiterne fra Aalesund har en længere Vei til sin nærmeste Egg eller Bratting end de fleste engelske Trawlere til Doggerbank og andre Fiskegrunde. Og vore Dampbaade, som fisker Kveite, var i 1898 i Sommerens Løb jevnlig nærmere Skotlands Kyster end Norges; den væsentligste Fangst gjordes omtrent midtveis mellem Stat og Shetlandsøerne, hvor Udbyttet tildels var rigt, og Linerne sattes ud paa 2 à 300 Favnes Dyb. (I Nordsjøen, vestenfor «den norske Rende», er 40 à 50 Favnes Dyb og mindre; 100-Favne-Kurven mod Nord ligger egentlig udenfor Nordsjøens Banker og Nordsjøfiskernes almindelige Fangstfelt). Storeggen, Nordeggen og Nyeggen er ældre Fiskepladse, men Aktiveggen ude i Nordhavet er ny Fiskeplads, fundet af Aalesundsfiskere for faa Aar siden og opkaldt efter den Aalesundske Dampbaad «Aktiv», som skal være det første Fangskib, som gjorde regelmæssig Ture derhen. Efterhaanden er Fangstfeltet flyttet end længre ud i Nordhavet og var i 1898, som bemærket, nærmere Shetlandsøerne end Romsdals Amt. Ogsaa Skøiterne fra Søndmøre seilede efterhaanden i Sommer sydover til Aktiveggen, hvor ogsaa de i Løbet af Høsten fik et godt Udbytte af Kveite. 10 à 12 Skøiter satte da sine Kveitestubber midtwaters mellem Skotland og Norge paa 2 à 300 Favnes Dybde.

Et mere udpræget Dybvandsfiskeri drives ikke af nogen anden Nation i Europa. Som veritabelt Havfiskeri staar ikke dette, hvad Sjømandsdygtighed og Fiskerikyndighed angaar, tilbage for nogen Nations. Og det er forsaavidt overflødigt at fremstille det tyske eller engelske Havfiskeri som et følgeværdigt Exempel paa, hvor fjerne Fiskerpladse der bør søges. En helt anden Sag er det at fremholde, hvorledes Fangst-udbyttet og fremfor alt Ferskfisken burde bringes til de udenlandske Forbrugsmarkeder, og hvorledes Kveiten og anden værdifuld Ferskfisk burde behandles saavel ombord som især efter Ilandbringelsen og under den videre Transport til Forbrugsmarkederne. Her er det Fiskemodtagernes og Exportørernes Opgave at træde til; det er ved at betale fin Vare høiere end slet behandlet, at den forønskede Forbedring skal opnaaes; i dette Punkt er det, at man savner den flinke Forretningsmands sunde Sans og praktiske Greb i betragtelig Grad. Var denne Del af Fiskehandelen blevet røgtet med Indsigt og aabent Blik for Konsumenternes Tarv og berettigede Krav, vilde Fangstværdien været betydelig forøget og Varens Værdi og Salgbarhed paa Markedet forholdsvis steget. Uden i denne Henseende at ville bebreide de ledende Forretningskredse og Byernes Fiskeriselskaber nogen Mangel paa praktisk Interesse for Sagen, saa kan jeg ikke tilbageholde den Ytring, at jeg tror sikkert, der burde og kunde gjøres meget af begge i saa Henseende. Overfor Fiskerne kan man ikke med fuld Føie og uden videre kræve, at de skal levere Ferskfisken i prima Kondition, naar der ikke altid opnaaes en høiere Pris for saadan Vare end for simpleste Sort, hvortil hverken er anvendt Is eller Afkjøling eller almindelig Renlighed.

Af følgende statistiske Opgave over Udbyttet af Aalesunds Bankfiskeri 1898 vil sees, hvilke Priser og hvilken Fangstværdi Fiskerne har opnaaet gjennemsnitlig:

Udbytte.	Pris.	Værdi.
517 432 Blanklænger à 43	Øre pr. Stk.	Kr. 222 495,76
97 460 Blaalænger - 20	» —	» 19 492,00
911 624 Brosmer - 8	» —	» 72 929,92
14 133 Torsk - 20	» —	» 2 826,60
1 241 650 kg. Kveite - 12	» pr. kg.	» 148 998,00

Kr. 466 742,28

Om Priserne paa Kveite kan tilføies, at i April og Mai, da Fangsten var liden, betaltes indtil 20 Øre pr. kg., men hen paa Sommeren under rigelig Fangst faldt Prisen ned i 7 Øre og steg oftere til 15; for Høstens Fangst opnaaedes 17 à 18 Øre, Bagateller betaltes med 20 à 25 Øre.

Exporten til udenlandske Markeder, ialt fra mit Distrikt i 1898, af Kveite og «anden Ferskfisk», (hvori ikke er indbefattet Lax, Makrel og Sild) var ifølge Opgaven følgende:

Fra Aalesund	950 580 kg.,	værd Kr. 285 174,00
» Trondhjem	607 770 - —	» 182 321,00
» Kristiansund	15 050 - —	» 4 515,00

Tilsammen 1 573 400 kg., værd Kr. 472 010,00

Den samlede Export paa den Post opgives for det hele Land for 1898 at være 2 229 290 Kg., værd Kr. 668 787,00, hvorefter nævnte Byers Export udgjør ca. 70 Pct. af det hele Lands.

